



گہ زجانہان

بہارہو کوئی...؟

منتدی إقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

نوسینی

مہلا ئہ حمہدی قامیشی

سینیم چاپ
2011ھ وائیر



بۆدابهزاندنى جۆرمها كۆتېب: سەردانى: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پراي دانلود كۆتېپهاى مختلف مراحعه: (مُنْتَدَى اقرا الثقافى)

www.lqra.ahlamontada.com



www.lqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردى ، عربى ، فارسى)

ناسنامەى كتيپ

ئاوى كتيپ: گە نجه كانمان بەرەو كۆي...؟

بابەت:

نووسىنى: مەلا ئەحمەدى قامىشى

كۆمپيوتەر: نووسىنگەى ھىوا

چاپ / چاپى سىيەم / ۲۰۱۱

شونى بۆلۈككۈندە: ((كتىپخانەى حاجى قادىرى كۆي))

بۆكارە ھۈنەرپىيەكان و چاپكردن (۰۷۵۰ ۱۱۸۱۹۱۹)

بۆلۈككۈندە ۋە دابەش كردن (۰۷۵۰ ۴۶۷۱۳۹۴)

ئە بەرپۈمبەرايەتى گشتى كتيپخانە گشتىيەكان ژمارەى سپاردنى (۳۵۰) ى سالى (۲۰۰۵) ى پىنراۋە.

ماضى چاپ پارىزراۋە

گه نجه کا نمان

به ره و کوی...؟

نوسینی

مه لا نه حمه دی قامیشی

چاپ

سییه م

۱۴۳۲ ک

مه ولیر

۲۰۱۱ ز

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشه کی

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى اله وصحبه
ومن والاه... وبعد:

مادام لاوان پۆلی سهره کی ده بینن له گۆرانکارییه پامیاری
و کۆمه لایه تییه کاندای جلهوی کۆمه لگه به دهستیانه وهیه به ره و هه
مه نزلنکی، بهرن به خته وهری بیت یان به دب ختی، نه وان
له ناوجه ماوه ردا ئالییه تیکی دیاروبه رچاون له جیبه جی کردنی
گۆران وهك خوای گه وره فره مویه تی: (ان الله لا یغیر ما بقوم حتی
یغیر ما بانفسهم).

ئیتز نه و گۆرانکارییه به ره و چاکه بیت یان خراپه نه وان
پیشهره ون. وه كو چۆن شوپشه ئیمانییه که ی پیغه مبه ر(ﷺ) هه
له سه ره تاوه کۆمه له گه نجیکی خودا ویستی وهك (بیلال وسوه یب
وخه باب وعه معمار وسومه ییه) له ده وری کۆبونه وهو بوونه پیشه نگی
کاروانی ئیمانی و گۆرانی ئیجابی به پشتیوانی خودا گه وره ترین
گۆرانکارییان بهرپا کرد له ناو گه لئیکی زۆر دواکه وتوو!



وهك پيشه واکه مان فەرموویەتی هەرله سەرەتای ئاشکرا کردنی
پەيامەکه وه (حالفنى الشباب وخالفنى الشيوخ) واتە: گەنجەکان
بۆنە هاوپەیمان و پیشوازییان لیکردم بەلام پیرەکان سەرپیشیان
کرد.

کەواتە دەبێت بایەخێکی زیاد بە نهوجه وانان و لاوه کانمان
بدهین کە ئومیدی نەتەوه که مانن، بەرنامەى دروستیان بۆداپێژین،
پێگە نەدهین بى ئامانج لەژياناندا بسوپێنەوه، یان خەلکیکی
دەروون نەخۆش بهیرو بۆ چوونی لاروخواربه وهه لایریان ببات
وهه هروه ها دەبێت لاوه کانمان لەسەرەتاوه فێرى ئیسلام بکەین
بەجۆریک دانیابن لەوهی کە ئیسلام چاره سەری سەرجه م
کێشه کانێ تێدا یە، ئەم دینە بۆ بەرپۆه بردنی ژینە، وهه وشیاریان
بکەینەوه تاوه کو به ئەندازەى پێویست لەدین و دنیا یان به ناگابن
وه فەرمان بکەن بەچاکه و پێگەری بکەن لەخراپه ئەوهش ئەرکی
سەرشانى هه مووانه، پێنمایی و ئامۆژگاری پێشهوا که مانە: (کلکم
راع وکلکم مسؤل عن رعیتہ ...) و (من رای منکم منکرأفلیغیرہ
بیدە...).

بەتایبەت کە گەنج لەولاتی ئێمەدا لە قەیراندایه و بوەتە
قوربانی، چونکە سیستەمی بەرپۆه بردنی ولات حیزبیه الەجیاتى
پێوهی زانستى و هاولاتی بوون، هیشتا گەنجەکانیش لەناستى
گوێران دانین تا به گژ گەندەلیه کاندایا بچنەوه، وه زۆریک لەگەنج و لاوه



کانمان به هه ندى دروشمى برىقه دار چه واشه کراون وله جياتى
گرنگيدان به زانست و به ها به رزه کان، خوئ سهرقا لکردوه
به دیکور و پوکه شى دهر وه! نرخى وهرزى جوانى خوئ نازانى و تا
کاتى زانى که له ده ستى چووا په شيمانيش دادنا دا... بويه وهک
ئهرکى سهرشان، وهک دلسوزى و په روشيهک بؤ لا وه کان ده ستم دايه
نووسينى هه ندى له په تاي کوشندهى ته مهنى گه نجيتى،
به ئوميدى بهرچاو پرونى بؤ هه موو لايهک به تاي بهت توئى لاوان
وهه رزه کاران، خوا له که مووکوپيه کانمان ببوريت وئيه وش
له دوعاى خير يبه شمان مهکن.

والله الهادى الى سواء السبيل

مه لا ئه حمه دى قاميشى

سليمانى/مزگه وتى شه فيق بهگ

مؤبايل / ۰۷۷۰۱۴۷۳۹۰۲



گرنگی پوئی گه نچ

گرنگترین قوناغی ته مهنی ژيانی مروۋه سهرده می گهنجی و
هه رزه کارییه ، چونکه نهو به رهو هیزو تواناییه ی لای گهنجه لای
مندال و پیر دهست ناکه وی، له بهر نهو یه که نه رکه گرنکه کانیش
زیاتر پوو له گهنج دهکات به رانبهر به خواو پاشان له خزمهت گهل و
نیشتیمان، نهو گهنجیه تی و لهش ساغیهش کاتییه و به هار ناسا
زوو تیده پهریت و دهروات ، که له دهستت چوو به خوژگه و ئاوات
خواستن ناگه پرته وه، قه درو پرزی گهنجایه تی ئیستا لای خاله
پیره کانه به لام له دوا ی چی، شاعیره پیر جوانی بو چوو
که وتویه تی: (لَیْتَ الشَّبَابِ یَعُودُ یَوْمًا فَأَخْبَرُهُ بِمَا فَعَلَ الْمَشِیْبُ)
خوژیا گهنجایه تیم ته نیا پوژی ده گه پرایه وه تا کو هه وائم پیده دا
که پیری چی لیکردووم، بویه پیغه مبهری پیشه واما (ﷺ)
له فهرموودیه کی پیروزی دا ناگادارمان دهکاته وه که نهو هه له
زیرینه ی ته مهن بقوزنه وه پیش نهو ی له دهستتان بچیت
فهرموویه تی: (اَغْتَنَمَ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ...) پینج شت پیش پینج
شتان به فرسه ت بگرن، مه یه لن به لاش له دهستتان ده رچن له وانه:
ژیان هکته به فرسه ت بزانه پیش نهو ی مردنت بگاتی وه له ناو
هه موو قوناغه کانی ته مهن دا کاتی گهنجی و لاوی جیا کردوته وه
و فهرموویه تی: (وَسَبَابُكَ قَبْلَ هَرَمِكَ) واته: گهنجایه تییه که ت
به هه لبگره پیش نهو ی پیر ببی ...! وه کاتی لهش ساغیت به هه لبگره
تانه خویش نه بووی، و ده وه له مهن دییت به هه لبگره تا هه ژار نه بووی ،



وہکاتی بیکاری به فرست بزانە تا سەرقال نہبوی. چونکہ ئەم پینچ
هەلانەیی که خوشەوێستمان بۆی دیاری کردوین زۆر گەرنە و
بایەخدارن وەلەگەل ئەو شەدا کاتین و نامینن ، جا ئەو گەنجەیی
تەو بە کارو چاکەکارە ، بۆ گەلی موسوڵمانی خزمەتکارە ، پلەو پایەیی
بەرچاوو دیارە ، لە قیامەتیشدا سەر بەرزو سەردارە ، بە لگە شەمان
فەرمودەیی پیغەمبەری نازدارە ، که فەرموویەتی لەو بارە : (لە پۆژی
دوایدا حەوت دەستە و تا قەم یان حەوت کەس هەن لە ژێر سیبەری
عەرشێ خوادا حەشر دەکرین لەو پۆژەدا خەلکی لە گەرماو ئارەقی
خوێاندا پروو دەچن و هیچ سیبەریک نییە ، جا یەکی لەو حەوت
کەسانە : (شَابُ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ) واتە : گەنجیک بە عیبادەتی خوا
پەرور دە بوئی ، بۆیە ئەو پێژەیی دراوەتی چونکہ گەنج زیاتر حەزو
ئارەزووی زائە ، نەفس و شەهووەتی بە هیژە ، جا ئەو نەفس و
ئارەزووی لە بەرخوا کۆنترۆل دەکات و بەدوای حەرام ناکەوێت و
بەرگی تەقوا دەپۆشیت ، بێ فەرمانیی خوا ناکات ، ئەوا خوا
گەرە پاداشتی بەو دەداتەو که لە ژێر سیبەری عەرشێ خوئی
پایە گریت ، ئەگەر گەنجەکانمان پۆشنیرو چا و کراوە بوون ئەوا
گەلە کە شەمان پیش دەکەوی ، ئەگەر ئەوان خووە و شەتیان جوان
بوو دەست و دامینیان پاک بوو ، ئەوا کۆمە لگە کە شەمان چاک و پاک
و بەختەوەر دەبیێت ، ئەگەر ئافرەتان خوا ناس و تیگە یشتوو بوون
ئەوا کاریگەری ئیجابیان دەبیێت لە سەر میردو منداڵەکانیان ،
بەرستی هەر گەنجی خوا ناسە کە دەبیێتە داری بەری بۆ کەس



وکاری، میللەت لەبەری دەحەسێتەو (ابن عباس) پەرحەمتی خوای
لیبیت فەرموویەتی: خوای گەورە هیچ پێغەمبەریکی نەناردوو
بەگەنجیەتی نەبی، نیستا پێزی گەنجایەتی لای پیرانە، هەر وەك
قەدری چاو لای کوێرانە، کەنیستا بۆی پەشیمانە، تۆش سەرنج
بدە و بپرانە، لەدەست تۆش دەپوا بەمزوانە، جا تکیە قەدری
بزانە.

نەخشە و پیلانی نەیاران بۆ لادانی هەرزە کاران

لەبەر پۆل و گرنگی کاریگەری چینی گەنج لەناو کۆمەڵگادا، بۆ
هێنانەدی مەرامەکانی خۆیان، ناحەزانی ئیسلام شوینکەوتوو
پێبازی شەیتان، بەردەوام نەخشە و پیلانی ژەهراوی دادەپێژن بۆ
لادانی گەنجەکان لەفیتەرەتی پاکی خۆیان کە ئیسلامە، بەهۆیەکانی
ماددی و مەعنەوی بەکەناله‌کانی راگەیانندن، بەبلاوکردنەوی
مۆدیلی خراپی گاورو جوله‌کە، بەتیکەلاوکردنی کوپ و کچ لە
خوێندنگاکان، بەکردنەوی بەناو سەنتەری گەنجان، جاریک
بەناوی ئازادی و سەربەستی و یەکسانی و مافی مەرۆکە
(ئەمانە پێویستن و لەدینەکە‌ی خۆماندا هەن) هەر جارە
بەدروشمیککی بریقەداری بێ ناوەرۆک بۆ تێرکردنی ئارەزوو
خۆیان بەپێگەیه‌کی ئارەلانە گەنجەکانمان چەواشەدەکەن و
لەپاستەپێ لایان دەدەن، وەبۆ ئەو گەنجانەیش کە پابەندی
مزگوتن تۆوی ئازاوو دووبەرەکییان بۆ بلاو دەکەنەو، لەپێگە



حيزب و جياوازييه فيقهيه كان و له ناو مالى خوا چه ندين دهسته و
تاقمى وهك سوڤى و سه له فى و توندره وو ميانه ره وو موسولمانى
عهلمانى و ديموكراسى.....، دروستكراوه كه له جيگه ي برايه تى
زور جار ململانى يه كترده كن! به پيلانى ناحه زانى ئيسلام، دياره
نه نجام دانى نه م چه واشه كار به پاره ي زور و پاگه ياندى به هيژ
له خزمه تدايه به هاوكارى خه لكانيك كه له بهرگى دىندا بى دىنى
نه كن .

نه مه و به ده يان نه خشه و پلانى تر كه وتنه هه و لدان بو چه واشه
كردن و بيهوش كردنى گه نجه كان بو نه وه ي بتوانن له كار ده كياندا
سهركه و تووبن، وهكو دكتوريك گه ر بيه وي نه شته رگه رييهك نه نجام
بدات بو برينى نه نداميكى لاشه ي نه خوش ده بيت نه خوشه كه بى
هوش بكات به مادده ي سرپكه ر و پاشان كارى خوى دهكات ،
نه وانيش به هه مان شيوه بو له تكردى لاشه ي ئيسلام ، هه لسان
به سه رقال كردنى گه نجه كانمان به شته لاوه كييه كان به تايبه ت
له ريگه ي تير كردنى نار ه زووه كانيان به هه ر شيوه يهك بيت او ده دور
خسته نه وه يان له پا به ندييان به ئيسلامه وه، ينگومان زور مه تر سىداره
(گه نچ بى و به نچ بى) جا بو نه وه ي كار يگه رى نه و به نجه سرپكه ره
به تال بكه ينه وه كه داويانه له لاشه ي ئيسلام ، بو نه وه ي نه خشه و
پيلانى نه يارانى ئيسلام پوچهل بكه ينه وه دژ به هه رزه كاران ،
پيوسته به ناگا بيينه وه بزاني نه و ئيسلامه تيه ي ئيمه نه نجامى
ده ده ين عه ياره چه نده ؟ ئايا دين هه ر له ناو مزگه وته و هيچى تر ؟



ئایا ئەو ئافەتە گەنجەي نوێژ دەکات واتە موسولمانە بەلام
پووتەو لەتیکەلی پیاوانی بیگانه سل ناکاتەو دەشبینم خیر
دەدات بەسوانکەر تاجەند لەگەل دینەکەي دەگاتە ٠٠، جا بۆ ئەو
چیتەر ئەو فیلەتان لی نه کری: (هەتا گەنجی بلەوهری کە پیربوی
و هه گه پری) یان تۆجاری گەنجی کە پیر بووی تەو بە بکە کێ دەلی
ئەگەي پیریبی، داری کە بەتەپری دانەیه چۆن بە وشکی دەچەمی!
ئەي نازانی کە بەمنالی پەروردهی نهکەي دوایي فیری دینداری
نابی و لە دەستت دەردهچی و کۆپی تۆ نامینی! جا بۆ ئەو
گە لە کەمان لە فەوتان پزگار بکەین و سەر بەرزی دنیا و دواپۆژی،
پیویستە بگەرێنەو بۆ پەرورده کردنیکی ئیسلامیانەي
منالە کانمان، بۆ ئەو هی هۆشیارو بە ناگابین، لە دین و دنیا مان
شارەزاین، تا لە نه خشه و پیلانی نه یاران سەلامەت بین.

هۆشیاری گەنجان بەرانبەر پیلانی نه یاران:

ئەمۆ موسولمانان لە پۆژگاریکی ئالۆزدا دەژین، بەهۆی
کاریگەری شارستانیەتی پۆژ ئاوا لە جیهاندا، چ لە بواری
پیشکەوتنی زانستی و دەستکەوتە مادییەکان یان لە بواری
فەسادى هونەری و پۆشنبیری جۆراوجۆر، کە بانگەشەي بەرەلایی
دەکەن بە ناوی ئازادییەو نهخری مرقەکانیان دابەزاندووەتە
ناستی ئازەلەکان! بیگومان ئەم گۆرانهش لە ناكاووبی پیشەکی
نەبوو، بە لکۆو بەهۆی بی ناگایی و لاوازی بیر و باوەرو پشت گوی



خستنی یاساکان وچه وساندنه وهی سیاسی وکۆمه لایه تی له ناو خودا، وه پاشان داگیرکرانی ولاتی ئیسلام له لایه ن بئ برهواکانه وه وه دارشتنی بهرنامه یه کی ژه هراوی بو پهروه ده وفیرکردن، تانه ندازه یه کی باش توانییان موسولمانان ناچار بکه ن به ئیسلامیکه ی پوالتی به ناویکی بئ ناوه پوک پازی بن، وه دکتۆر (زهیمه) سه رۆکی زانکۆی نه مریکی له کۆبونه وه یه کی مه سیحیدا له قودسی پیروژ له سییه کاندای تبوی (به هوی کاری بهرده واممان له ولاته ئیسلامیه کاندای توانیمان چینیکی تازه له موسولمانان دروست بکه یین که موسولمانان به لام دورن له ئیسلام!) ئیسلام له دۆلێک و نه وان له دۆلێکی ترا ئیرانی گوته نی ئیسلامیکه دیموکراتی وه ک بینیمان یه که م سوتهمه نی نه و بیره پوچه ناو مالی موسولمانان بوو، ژیان له ناو ماله کاندای گۆرا له دینیکی راست بوئیسلامیکه که م وکورت و بیگیان حه یی و حورمه تیان نه هیشت، ئاره ق خواردنه وه و تیکه لاوی هه ردوو پره گه ز له یاریگا کان سه یرانگا کان، وه و ئلی ئاهه نگه کان ۰۰ به یه کگه یشتنی کوپان و کچان، به ناوی هاوپییه تی و دلپاکه ی یه کسانه! له بهر کردنی جل و بهرگی ته نک و ته سک و فریوده را به کار هیئانی بۆن و بهرامه ی له پاده به ده رو زۆر کاریگه ر.. به سه ر بردنی زۆربه ی ته مه ن به بهرنامه کانی سیینه ماو تیقی و سه ره جه م پاگه یاندنه کان که ته وا و سه رقالیان کردوین له ژیان...! له سه ره جه م بواره کانه وه ژیانیان ئالۆز کردوه، زۆربه شیان له خزمه تی بئ دینی دان!



لەبەرانبەر ئەوەدا پابوونی ئیسلامی ھاتە کایەو، موسوڵمانان
کەوتنە خۆ بۆ بەرپەرچدانەو، نەیاران و ھەڵدان بۆ گەرانەو
بەرەو ڕەسەنایەتی، بەرەو یەکتاپەرستی، لێرەدا کوپانی پابوونی
ئىسلامى کەوتنە قۇناغیكى سەخت و گران، نامۆ بوون لەناو گەلدا
لەناو ئىسلامدا ئادابی ئىسلامى غەریب بوو، لە مائە کەى خویدا
لەگەڵ ئەندامانى خێزانەکەى کێشەى بۆ دروست دەبوو !
لەکاتیگدا ئەوبانگخوازە زۆریش دلسۆز بوون بەرانبەر بەدین
ونەتەو، کەشیان بەلام بەر :

- گرتنى لایەنێكى ئىسلام بەتووندى و فراموش کردنى
لایەنەکانى تر.

- پەلەکردن لەچاک کردنى خێزان، چونکە ئەوانازانى پێشتر چۆن
لادراون کراون.

- بى ئاگایى لەبەکارھێنانى شیوەى پەرور دەھى ئىسلامى تازە،
کە دووچارى توند و تیژی دەکردن .

- نەشارەزایى لەیاساکانى ئىسلام و بى ئاگایى لە دەورووبەرو لە
پۆزگار .

- جا بۆ ئەوێ خۆى و دینەکەشى ناشرین پیشان نەدات، بۆ
ئەوێ کارەکانى لەدنیادا سەر بگرێ و لەقیامەتیش بەر بگرێ،
پێویستە دینەکە وەکو خۆى بناسێ و بزانی، پاشان پێکەو
گرێدانى شارەزایى شەرعى و پۆشنبیری ھاوچەرخ، بەکارو
کردەوێ حەکیمانە و پەرەشتى موسوڵمانانە خزمەت بکات ، واتە

به کرده وه پۆشنبیر بیت نهك به قسه و وتار، جابؤ پزگار كردنى
گه له كهى و پازى كردنى خوا پيوسته پۆشنبیری و چاكى و پاکی
له كردارو گوفتاری گه نجانى موسولمان پهنگ بداته وه و جیاواز بیت
له به ناو سه قافه تی غه ربی و نه وروپی.

چاولیکه ری دهر دیکى کوشنده یه :

پیغه مبه ری پیشه و امان (ﷺ) فهرموویه تی (مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ) (رواه ابو داود) واته هه ر كه سیك خوی به قه ومیك بجوینی
ئه و ئه و كه سه له وانه چاولیکه ری دهر دیکى کوشنده ی کومه لگای
كورد ه واریمانه ، هه ر شتیك له دهر وه ی خۆمان نار دیان بی چه ندو
چون وه ری ده گرین بی لیکدانه وه ی چاك و خراپی، نازانم ئه م کاره
ناو بنیم چی؟ زالبونی فهرمه نگى بیگانه ویستی؟ یان له شتی
خۆمالی و هه ر هز بوون؟ یان ته نها چاولیکه ری کویرانه یه و به س یان
به روا به خۆ نه بوون!! ئه وه ی زیاتر جیگای داخه ئه م دهر ده
کوشنده یه به نیشانه ی پیشكه وتن و شارستانی ده زانن ! یان به
کوردایه تی له قه له م ده دن ! کار گه یشتۆته ئه وه كه چاولیکه ری بی
به وایان هه موو به واره کانی ژیا نی گرتۆته وه ، جارێك به مۆدیلى چاك
یان به ناوی مۆدیرن و نوێخوازی و جارێك به ناوی سیسته می نوئی
جیهانی و هه ر جاره به ناوو په نگى ئه ی نه خشینن! ئه وه ی
كه جیگه ی سه رسو پمانه دابو نه ریتی په سه نی کوردییه كه زۆربه ی
له ئیسلامه وه سه رچاوه ی گرتووه ، به ره و توانه وه یه به تایبته جل

و بهرگی کوردی پیاوان و ژنان که سالانه تهنه بۆ نه ورۆژ و بۆنه کان
 نه یکه نه بهریان، له کاتی که لافی کوردایه تی لیده ده دن، حکومه تی
 کوردی وشۆرشی کوردی، به نام له سه ر دین و دابو نه ریتی بیگانه،
 له کوئ عه ره بیگ جلی کوردی کرده بهر، له شاره که ی خوشمان
 بهرگی کوردی نامۆیه و به چاویکی سووک سهیری ده کری، نه گهر
 کار ناوا بپروات پاش چه ند سالیگ هه رکه س جلی کوردی له بهر
 بکات مندال نه که ویتته شوینی! جگه له کاتی نه ورۆژ، پوژیک بۆ
 شاهیدییه ک چومه دادگای سلیمانی به جامانه وجلی کوردییه وه
 ئافره تیکی سفور دانیشتبوو به فیزیکه وه وتی (حاجی په نجو
 بیته)، منیش وتم قه له مه که و بیته کاتی ئیمزام کرد وتی ببوره
 دیاره مامۆستای وتم ئه ری تۆ واده زانی هه رچی ئه م بهرگی له بهر
 بوو دوا که وتوو نه خوینده واره؟ ئه مه بهرگی ره سه نی باوک و
 باپیرانته پاشان وتم من بپروا نامه ی به کالیۆریۆسم هیئاوه له بهرغداد
 وبه م بهرگی وه شانازی ده کم، به لام توخوا راست پیم بلی تۆ سیی
 ناوه ندیت بپروه لی ره ی یان واسته یه پاشان داوا ی لی بوردنی
 کرد. لی ره دا ده مه وی فهرمووده یه کی پیغه مبه رتان (ﷺ) یاد
 بخه مه وه که وه کو مو عجزیه یه ک ئیستا بهرجه سته بووه که ئه مه
 کوردییه که یه تی (له مه و دوا شوین پیبازی قهومی پییش خۆتان
 ده که ون، بست به بست وگهز به گهز، ته نانه ت نه گهر یه کینکیان
 بجیتته ناو کونی سه ر مازه له وه، ئیوه ش ده چنه ناوی) (حاکم
 گپراویه تییه وه) ئه و راستییه حاشاهه لنه گره ئیستا هه موومان

به چاوی خۆمان پۆژانه له ناویدا دهژین ، ههر مۆدیلیك له كه ناله
 ئه وروپى و غه ربییه كان نیشاندره ئه وراسته و خۆ لیره پیاده ی
 دهكهن، بى ئه وه ی بیر له نه نجامه خراپه كه ی بكریته وه، خۆ چواندن
 و لاساییکردنه وه ی بیگانه كه سایه تی ئه و مروقه ون دهكات چونكه
 به چاوی خۆی نابینى و به عه قلى خۆی بیر ناکاته وه، به لكوو
 به چاوه عه قلى و بیرى ئه وان كار دهكات ، له لایه كى تره وه ئه م
 دیارده یه نیشانه ی لاوازییه چونكه لاوازییه ی لا سایی به هیژ
 دهكات وه ، لاسایی کردنه وه ی بى برۆیان له جل و بهرگ و داب و
 نه ریتیاندا سه ر ده كیشى و لاسایی کردنه وه یان له بیر و باوه ر و
 بیرۆچكه كانیاندا . به لام فه رموده كه لاسا کردنه وه ی بیگانه
 له پیشه سازى و زانسته به سووده كانیان ناگریته وه، چونكه
 (حیکمهت بزبوی برۆداره له هه ر شوینىك پى گه یشت ئه و
 شایسته تره به هه لگرتنه وه ی) ئه رى گه نجانى موسولمان (له كوپان
 و كچان) ئه مرۆ له كوئى ئه م فه رموده یه دان ؟! به داخه وه كه هه ندی له
 گه نجه كانمان چونه ته سه رداب و نه ریتی ئه وروپى و غه ربییه كان
 ته نانه ت له بیگانه په رستیدا ئه وه نده پيشكه وتون! بهرگی په سه نی
 خۆیان ته نها له به هار و نه ورۆزدا بۆ سه یران وینه گرتن له بهر
 دهكهن ! هه ندی له ئافره تانیشت له جل و بهرگ و جوانكارى و نینۆك
 دريژ کردن خۆیان به ئافره تانى بیگانه ده چوینن، كه نه خشه سازى
 جوله كه ی جیهانییه بۆ لادان و مال به فیرۆ دان و یاری کردن
 به عه قلى مروقه كان بۆ چاره سه رکردنى ئه م ده رده كوشنده یه



دەبىي موسولمانان جاريكى تر بەخوياندا بچنەوہو بە ئاگا بن
بەناوى پيشكەوتن و تازە گەرى يان بەناوى كوردايەتى فيليان لى
نەكرى و دوچارى لاسايى كردنەوہى كوئرانە نەبنەوہ، بەلكوو
پيويستە: - بەعەقلى خۆمانە بىر بكەينەوہ لە جياتى عەقلى بيگانە
- بەچاوى خۆمان بېروانين نەك بەچاوى بيگانە. پەسەنايەتى
خۆمان لە دەست نەدەين و دەست گرتوو بين بەرپىيازى باپيرانمان
كە ئىسلامە، چون پابەنديمان بەئىسلامەوہ ژيان ژيارو
پيشكەوتنەو دىن ريگرنىيە لەكوردايەتى و پيشكەوتن، لەهەمان
كاتدا سود لەتەكنەلوژياكەشيان وەرېگرين ، بەلام نەك تەوانەوہ
لەناوياندا .

گەنجانى ئەمرو و دوينى

مادام لاوان پۆلى سەرەكى دەبينن لەگۆرپانكارىيە پاميارى و
كۆمەلايەتيەكاندا و جلەوى كۆمەلگە بەدەستيانەوہيە بەرەو ھەر
ئاراستەيەكى بەرن ئىجابى يان سلبى وئەوان لەناو جەماوہردا
ئاليەتيكى دياروبەرچاون لەجيبەجى كردنى ئايەتى گۆپان و
ھەنگاوانان و دامئنان (إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا
بِأَنْفُسِهِمْ) بۆيە ناھەزانى دىن بەردەوام لەسەنگەرى لادان
وچەواشەکردنى گەنجاندان، ئەوہش لەميژووى دوورو نيزيك دا
دياروبەرچاوہ، كاتى سوپاي فەرەنسا ھەولياندەدا بۆ گەپاندنەوہى
(ئەندەلوس) كەدەكاتە ئىسپانيای ئەمرو جاسوسيان نارد

بۇئاگاداربوون لەھەست و نەستی موسلمانەکانی ئەوی، پوژیکیان جاسوسیەک میردمندالیکى بینى بىتاقەت بوو پرسى بۆچى و ابىتاقەت و داماو؟ ئەویش وتى ویستم بەدار لاستیکەکم دووچۆلەکە بکوژم بەلام ھەریەکیان بەرکەوت، جاسوسەکە وتى جا ئەو ھەچىھەخەمى بۆچى، ئەمیش وتى: بۆ ئەو ھەداھاتوودا رابىم کە ھەركاتى سوپای دوژمن دای بەسەرمانا بەیەك تیردووسەریاز بکوژم! جاسوسەکە لەپاپۆرتى مانگانەیدا نووسیویى لەم کاتەدا ھەرچى بکەین سەرکەوتوو نابین چونکە لاوھەکانیان خاوەن پەيام و بەرنامەن، دواى بیست سال ھەمان جاسوس گەپرایەو ھەو شوینە بۆپرسىارو پاپرسى و ناگاداربوون، سەرنجى دا ھەرزەکارو گەنجەکانیان سەرقالى خوشگوزەرانى و رابواردنن، چووبەلای گەنجىک داکەلەپارکىکدا دانىشتبوو خەمبارو بىتاقەت، جاسوس پرسى خیرە وابى تاقەتى لەم جەو ھەو خۆشە؟ ئەمیش وتى مەوعیدىکم ھەبوو لەگەل یارەکەمدا بەلام کاتەکەى لایداو ھەر چاوەپوانم و دیارنىیە!! سالانى پىشوو خەمى چیان بوو ئىستا خەمى چىیانە! ئەم جارەیان لە پاپۆرتەکەیدا نوسى بۆ ھەرنسا کە بەدلىایەو ھەردەکەوین بەسەریاندا و ئەندەلوسیان لىو ھەردەگرینەو، چونکە ھەست و نەستی گەنجەکانیان گوڤاوە بۆ رابواردن و خەمى دین و نەتەو ھەیان کەمبوو ھەرکەسەخەمى خۆیەتى! ئەو ھەو ھەو سەکەوتن، جا ئەگەر ئەم پوداوە بەراورد بکەین لەزۆربەى لاوانى ئەم

پۆڭگارە.. بە ئاشکرا بۆخۆی دیارە... ھەرکەسە چاوەڕپنی یارە...
گەل ولاتیش درابە پارە! نەوێ نوێی حازرخۆری بەرسیبەر ئازاد
کراوی ئازار نەدیو لەباشوری کوردستان، بەدیوجامەیی دۆلار
بارانی کتوپڕی بێ پەنج و سەیارەیی پۆژئاواو کلیپی گۆرانی بە
دیمەنی ژنانی ئەوروپاوە! بەپیلانیکی درێژخایەن لەخشتە براون،
لاوی ئەوروپیی گێژدەیی ماددەسەرکەرەکانن لاوی کوردیش
گێژدەیی مۆدیلی سەرکەر و دەردی زەدەیی بونە، کە ھەردووکیان
کوشندەن و پێویستە چارەسەریکرن، لاوی کورد نیشتمانیان
لەبیرنە! دڵسۆزیان بۆدین و خاک و نەتەو و نەماوە! ییگومان
لەدەستدانی لاوان لەدەستدانی پاشەپۆژە. سەرنج بدە پەند
و ەریگرە لەبەسەرھاتی ھەزرەتی یوسف (علیہ السلام) کە پیشەواو
سەر مەشقی گەنجانی خواناسە، گەردەتەوێت خوابتخاتە
ژێرسیبەری ەرشیی خۆی لە پۆژی قیامەت بکەوێتە بەر
فەرموودەیی پێغەمبەر(ﷺ)... شاب نشا فی طاعة الله) ئەوا
گەنجیکی دەست و دامین پاک بە، بێ ئاگا و لەخۆبایی مەبە.

پیاوانی به شیوه ژن

نابی پیاوان خویان به نافت بچوینن وه به پیچه وانه وه: (لَعَنَ رسول الله ﷺ) المتشبهین من الرجال بالنساء والمتشبهات من النساء بالرجال)) رواه البخاری وغیره.

واته: پیغه مبری خوا نه فره تی له و پیاوانه کردووه که خویان به نافتان ده چوینن، وه نه فره تی له و نافتانه کردووه که خویان به پیاوان ده چوینن پیچه وانه وه چونکه هریه که یان به سروشتی خویه وه جوانه، له گیرانه وهی (ابوداود) دا خوشه ویستمان فرموویه تی: (له ئیمه نییه نه و نافتانه ی که خویان به پیاوان ده چوینن، وه نه و پیاوانه ی که خویان وه نافت نه نشان دهن).

پوخته ی فرموده کان نه وه ده گه یه نی که پیاوانی به شیوه ژن و ژنانی به شیوه پیاو دورن له سروشتی خویان وه په حمه تی خوا، هویه کانی قه ده غه کردنی نه دیارده یه زورن له وانه: به جیه نشتنی شوینه واریکی مه ترسیدار له دل و دهر وندا، جا نه گهر نافت خوی به پیاو بچوینن نه و مه یلی به لای کرده وه کانی پیاو ده چیت و سروشته که ی ده گوپیت و مینیه که ی له ده ست ده دات، وه کو نه وانه ی که له بهرگی سهریازی یان پیشمه رگایه تی دان و کاری دهر وه و ماله و هیان پی ده که ن و بهم کاره یان ستم له خویان ده که ن! بیگومان نه م کاره زور له خو کردنه و گوپینی فیتره تیش مهرگه ساته، وه پیاویش به هه مان شیوه.



يەككى دىكە تر لەمەترسىيەكانى (تشبە) خۇچواندن ئەو يە
كەلەلەشى مۇقدا چەند گلاندىك ھەيە كە ھۆرمۇنى نىرىنە و
مىينە دەر دەدەن بەرپىژەي پىيويست ، جا ئەگەر ئافرەت خۇي
چواند بەپىياو چ لەجل و بەرگىدا يان لەجولەو نەرىت و
ئارەزوۋەكانىدا، ئەوا ئەو گلاندىك زياتر ھۆرمۇنى نىرىنە دەرەدات
، لەئەنجامدا سىروشتى ئەو ئافرەتە لەسروشتى پىياو دەچىت ، جا
ئەگەر ئافرەت پىرەوى پىياو گرتە بەر لەبەرگ و پۆشاك و
جولانەوۋەكانىدا خۇي بەپىياو شوبەاند، ئەوا ھۆرمۇنەكانى
نىرىنەيى زال دەيىت بەسەر ھۆرمۇنەكانى مىينەيدا، ئەو كاتە
ئافرەتەكە لەپىياو دەچىت ! ئەمەش گۆپىنى فىترەتەولە دەست دانى
سىروشتىيەكانىيەتى و ەك پىياو لى دى كەنەخۇي رازى دەكات و
نەپىياو كەشى . بەھمان شىۋەيش گەر پىياو پىرەوى ژنانەي گرتە
بەر و خۇي بەوان چواند لەجل و بەرگ و سەر سىمادا ، ئەوا
تايبەت مەندىيەكانى پىياوۋەتى و ھىز لە دەست دەدات ، ەك ھەندى
لەو گەنجانەي كەسەرەپاي پىشيان سىمىلىشيان پاك دەتاشن و
برزۇ دەم و چاويان ھەلدەگرن و ملوانكەي ئالتون لە مل دەكەن و
مىكياچ دەكەن و قىزى سەريان ھەر پۇژە لەسەر مۇدىلى ھەفر
دەكەن و پانئۆلى تەسك لەبەر دەكەن، بەشىۋەيەك كەلەبازار
دەبىنرەن تاجاك سەرنج نەدەي نازانى كاميان كۆپەكەيە و
كچەكەيە !! جانازانم كامەيە شارستانى و پىشكەوتنەكە ؟ گومان
لەوۋەدا نىيە كەجوانى و پاك و خاويىنى لەخواستەكانى مۇقەو

ئىسلامىش داکۆكى لەسەر کردووه، بەلام ئەوەندە گىرنگىيان داوه
بەجوان کردنى پوكەشيان، تا ناوه رۆكەكەيان فەرامۆش کردووه و
هەگبەيان پيس بووه پىچەوانەى پووكارى دەرەويانە ، ئەم
دياردەيەش بەئاشکرا لەپۆژئاوا زياتر دەبينرئى ، كە خۆ چواندنئى
ئافرەتان بەپياوان نۆرتەرە، وازيان لەيەكتر هئناوهو بەشيۆەيەكى
نۆر ناشرين مەيليان داوه بەلاى (شدوذ الجنسى)دا، چونكە
هەريەكەيان لەپۆرەوى سىروشتى خۆى لاى داوه!! جا بەداخەوه كە
لەولاتى خوشمان ئەم دياردەيە لەنۆر بوندايەو ئاكامەكانىشى
مەترسیداره، چون كوپانى بەشيۆە ئافرەت كۆمەلگا بەرەو ژيانى
ئارژەلى دەبات شاعیر دەئى :

پێكەنیم دئ و تاس دەمباتەوه) بەمە لاسایى غەرب دەكاتەوه ؟
پانتۆلى كورت گۆرەوى نایلۆن قژ تا پشت ملی دايساوى بەپۇن
سمیل بتاشى و لاجانگ چوار پەنجە چۆن پیناکەنم بەو جۆرە گەنجە

خۇشوبھيئەرى ئافرەتان لەمالەكانتان دەر بگەن

(ام سەلمە) دەلئەت پىغەمبەرى خوا لام بوو لە مالەكەدا كەسىكى
خۇشوبھيئەرى لى بوودەلى: ئەو خۇشوبھيئەره بە (عبداللە)ى
برامى وتبوو ئەگەر خواى گەوره (تائف)ى پزگار كرد بە دەستى
ئىو كچىكت لە (عيلان) پىنىشان دەدەم لە پىشەو چوارى ھەيە و
لەپاشەو ھەشت پى ھەيە.

واتە (قەلەو) ، پىغەمبەر (ص) فەرموى: (ئەمە بانەيەتە
ژوورەو بۆ لاتان) واتە دەرى بگەن، (رواه البخارى) تىكەلاوى
ئەمانە مەترسى دارە و جىگەى گومانە چونكە باسى لەش و لار و
شىوئى ئافرەتت بۆ دەكات يان باسى شىوئە لەشى پياوت بۆ
دەكات، وەكەلە مالەكەت دەچىتە دەرەو باسى تۆش دەكات بۆ
خەلكى، دەبى ئەم جۆرە كەسانە رىگرييان لى بكرىت .

بىگومان ئەوئى كەلە بنەردا ھەروايە و نىرەموكە (مُخَنَّث)ە
ئەمەيان ھىچى لەسەر نىيەو دەبى ھەول بەدات بۆ لا بردنى ئەو
رەوشتە خراپەى كەھەيەتى ، بەلام لىرەدا مەبەست لەو گەنجانەيە
كەبە ئەنقەست خۇيان دىننە سەر شىوئى كچ يان بە پىچەوانەو.

جا بۆ ئەوئى چاكتىر بزانى لەتوپرە بوونى پىغەمبەر و ھاوئلانى بۆ
ئەم جۆرە كەسانە دەچىنە خزمەت ئەم فەرموودەيە ابو ھريرە (خ)
دەلى: (كەسىكى خۇشوبھيئەريان ھىئا بۆ لای پىغەمبەر (ص)
پونتر بلئىن پياوئىكى كچانىيان ھىنايە خزمەتى كەدەست و پىنى

بۆيە كوردبوو وەك ئافەرت ، وتیان ئەي پیغەمبەری خوا ئەمە خۆی
وەك ئافەرت دەچوینن، پیغەمبەریش ئەفی كرد بەدوور
خستنهوهی بۆ شویننکی چۆل بۆ ئەوهی تیکەلی خەلك ئەبی،
پاشان پییان وت: ئەي نایکوژی؟ فەرمووی: (مۆلەتم نەدراوه
نوێژگەران بکوژم) (رواه ابو داود). ئەم فەرموودەیه بکە بە پیوانەي
ئەو کوپانەي ئیستا نینۆکیان درێژ دەهیلنەوه ، مکیاج دەکەن،
برۆیان هەلەدەگرن، دەموچاویان دەکەن، زنجیری ئالتونیشی
بەخاچەوه لە ملدایە کەدووجار حەرامە، سمیل و پیش هەر نابێ
هەبێ دواکەوتوییە !! سەرەپای شیوهی لەش و لاری کچانەشی
بەرگی تەسک و ئالو والای کچان لەبەر دەکات ...، ئایا چی لە پیاو
ئەچی؟ ئەوهیە مۆدیڵ و مۆدیرن و چاولیکەری کویرانە، کە پیاو
لەوینەي ژنانە .

هەلبژاردنى ھاوپى

مروۋ بەسروشتى خۇي كۆمەلەيەتتە بەتەنھا نازى بۇ ئەم
مەبەستە ئايىنى پىروۋى ئىسلام بەرنامە پىژى بۆكرەوين بۇ
هەلبژاردنى ھاوپى باش و دوركە و تنەو لە ھاوپى خراپ، لەم
ژيانەماندا كۆمەلەك بانگەوازي پىگەي بەهەشت دەكەن وخىمەي
سپى ئاشتى و برايتى وپاستى وپاكيان هەلداو، لە بەرامبەر
ئەمانەشدا كۆمەلەك بانگەوازي بۆپىگەي شەيتان دەكەن بۇ تاوان
وخراپە كارى و بەرەلەي و لەپاگەيانەكانىشدا پىوپاگەندەي
پىشكەوتن وشارستانىشى بۆدەكەن و زۆر شىرىن وجوانى دەكەن
ااچا پىويستە هەمووكەس پىگەي خۇي ئاوازي خۇي ھاوپى
خۇي بناسى و بزانى، ئەگەر نەيزانى ئەو لەپىزى گىل و نەفامانە
با بىروانامەي بەرزىشى بىي، پىغەمبەرمان (ﷺ) بۇ ئەم مەبەستە
ياساينكى بۇ داناوين كەفرموويەتى: (المرء على دين خليله
فلينظر احدكم من يخالل) واتە: ئىنسان لەسەر پەپرەو و پىبازى
دۆست و خوشەويستەكەيتى، جا هەر يەككىكتان با سەرنج بدات و
ورد بىتەو و بزانى لەگەل كىدا دۆستايەتى دەگرى. ئەمرو ھۆكارى
گومرا كردن و خەلكى خراپ ئەوئەندە زۆر بوو گەر دەستت
بەدەستى خوا پىداو وچاكەكارىكەو نەبى ئەو ئەدزىي و
نەخورىي بى ئەوئەي پىي بزانى، ئىمامى عەلى پەحمەتى خواي لى

بئ له هؤنراوه يه كي دريژ باسي هاوړييه تيمان بو دهكات له يه كي
له ديږه كانيدا ده فهرموئ :-

فلا تصحب اذا الجهل فياك واياه فكم من جاهل اردى حليما حين اخاه
واته: نه كه ي نه ي مروقي ژير، نه ي گه نجی جوان هاوړييه تي
خه لکی نه فام و نه زان بکه ي! چهند جار بينراوه خه لکی نه فام
خه لکی به فامی له خشته بردووه و له پښه لای داوه، خراپه زو
بلاو ده بيته وه، نه وه چهند جار بينيوته جگړه کيش هاوړيکه ي
فيړی جگړه کيشان کردووه، به لام که متر ده بينی جگړه نه کيشی
جگړه به هاوړيکه ي تهرک بکات، سندوقيک سيو يان ته ماته يه ک
دانه ي خراپی تيډا بئ هموو سندوقه که خراپ دهکات، به لام به و
هموو سيوه يه ک دانه يان پي چاک ناکړي.. سوننه تي خوا ناوايه،
له بهر نه وه چاره سر نه و يه که دور بی له هاوړيی خراپ چونکه
به شيوه يه ک خوو پهنګی هاوړيکه ي ودره گري ناماږه به
فهرموده که ي سهر وه (خليل) دوست و خوشه ويست، خودا
له قورئاندا فهرمو يه تي: (الاخلاء يؤمنذ بعضهم لبعض عدوا
المتقين) زخرف ۶۶ واته: نه وانه ي له دنيا دا برادر و خوشه ويستی
يه کتری بوون وبه خراپه کاری ژيانی دنيا يان دهرده سر، نه وانه
له پوژي دوايدا ده بنه دوژمنی يه کتر ته نها نه و که سانه نه بيت
که له پيناوی خودا دا يه کتر يان خوشويستووه و له سر پيښازی
خوابوون و چاکه کاربوون، نه مانه نه و کاتيش هر دوست
و خوشه ويستی يه کترین، جاهه موو مامه له يه ک هروا يه که زهره ريان
کرد کيشه و هه لای ليده که ويته وه ته نها ته قواداران نه بي له بهر

خودا دۆستايەتى يەكتريان كىردووه يەكتريان خوشويستووه ئەوانە
لەژىرسىيەرى عەرشى خودادا حەشردە كرىن، خەلىفە مەئمون
دەلى: دۆست سى جۆرن

۱- ھەندىكىيان وەك و خواردن پىويستىن ناكىرى لىيان دور بىن،

وەكو زانايان و دانايانى خوا ويست و پەسەن *

۲- ھەندىكىيان وەكو دەرمان جاروبار پىويستمان پى دەبن

۳- ھەندىكىيان وەكو دەردو نەخۆشى وان ، ئەمانە ھاوپى

خراپىن، خودا بەدور تان كات لىيان *

ئەدەبمان ئەگەل ھاوپىكانماندا :

دىارە بناغەى پەيوەندى و پەفتار لەگەل دۆست و برادەر برىتتىيە
لەو براىەتتىيەى كەلەسەر ئىمان بىيات نراوہ ، براىەتى ئىمان وەك
خوای گەورە فەرموويەتى (إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ) دىارە حەق و
فەرمانەكانى براىەتى ئىمانىش زۆر و جۇراو جۆرن ، بەلام
ھەموويان لەوودا كۆدەبنەوہ كەچىت بۆ خۆت پى خوشە بۆ
براكەشت پىت خوش بىت) وەبە پىچەوانەوہ چ شتىك بۆ خۆت پى
ناخۆشە بۆ ئەويشت پى ناخۆش بىت ، ئەوہش فەرموودەى
پىغەمبەرە (لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ أَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ) .
متفق عليه .

- جا پئويسته نه ده بمان له گه لياندا له سهر بنه ماي ره وشته
جوانه كان بئ كه نيشانه ي ئيماني ته واوه ، له وا نه :
- ۱- به لام كردن و پووي خوش و پريز ليگرتنيان له كاتي
به يه كگه يشتندا و به خوشترين ناو بانگيان بكه ين .
- ۲- ناووناتوره و تانه و ته شهريان لي نه ده ين .
- ۳- وه كو براي هكي ئيماني سه يريان ده كه ين و كه م و كورپيه كانيان
ده شارينه وه و باسيان ناكه ين .
- ۴- هركاتي نه خوش كه وتن سهر دانيان ده كه ين و دوعاي خيريان
بو ده كه ين .
- ۵- له پاشه مله به خراپ باسيان ناكه ين و غه يبه تيان ناكه ين .
- ۶- چيمان بو خومان پئ خوش بيټ نه بئ بو نه وانيش پيمان
خوش بيټ .
- ۷- اتئ چا كه يان له گه ل كردين وه فادار بين و سوپاسيان بكه ين .
- ۸- هاندهريان بين بو چا كه كاري و پيگري بكه ين له و كار ه
خراپانه ي كه ده يكه ن .
- ۹- به ناموزگاري برايانه و ليكگه يشتن ناكوكي و جياوازييه كان
يه كلايي بكه يته وه و شهرع بكه ين به حاكم .
- شايه ني باسه هه سوودي پيسترين نه خوشييه كه تووشي
دره ختي براي هتي ديټ و كرمولي ده كات ، هه سوودييه درو و
خيانه ت و خراپه كاري له نيوان دؤستان و براياندا دروست ده كات
پئويسته هه ول بده ين بو دور كه وتن هه مان له هه سوودي .

کاریگەری ھاوڕێیەتی

بێگومان ھاوڕێیەتی کاریگەری پاستەو خۆی ھەیە لەسەر ھاوڕێکەیی بەچاک یا بەخراب، جا دۆستایەتی خاسان وخوا ناسان سەر بەرزی دنیا و دواپۆژە ، لەدنیادا خیانیەتت لێ ناکات و بەرەو چاکەت دەبات و دەبیتە مروۆڤیکی بەکەلک .وہلە پۆژی قیامەتیش بەرھەمی ئەو براہیەتییە ئیمانییە پزامەندی خوداو بەھەشتی بەرینە، وەھاوڕێی خراب بەلای دنیاو دوا پۆژە ، لەدنیادا پەفییقی خراب فیۆری جگەرە و ئارەق و قومار و داوین پیسی و بێ حەییایی و خیانیەت کردن و سەرچەم شتە خراپەکانت دەکات و پاشان مال و یرانی قیامەت پیغەمبەری پیشەوامان (ﷺ) لەو بارەییەوہ فرمویەتی: ((إنما مثل جلیس الصالح و جلیس السؤ کحامل المسک و نافع الکیر ...)) متفق علیہ .

واتە: وینەیی ھاوہلێ چاک و ھاوہلێ خراب وەك عەتر فروش و کوورەچی وان، عەتر فروش گەر لیئشی نەکړی بۆنی خوشت بۆ دێ و زیانت لێ نادا، بەلام گەر لای کوورەچی و ئاسنگەر بی پریشکی ئاگر و دوکەلت بۆدێ ، ھەرکەس نزیککی کوورە دانیشنی یا پریشک لێی ئەدا یا سەری دیشنی واتە: ھاوڕێی گەژەو گیل مەکە خەم و خەفەتت بۆ دیتە پیئشی، سەرنج بدە لەکۆمەلەیی خۆر کە وەکوو مانگ تاریکن بەلام بەھۆی

هاوپپىيەتى كىردىنى خۇر بونەتە تىشك دەرەو و سود
بەخۇشيان و خەلكىش دەگەيەنن، شىخى سەعدى دەلى:
دۆستى خراپ لەمار خراپترە چونكە مار كەپپىيەو دای
ماوئەيەكە و چاك دەبىيەو يان تەنھا زىيانى دىيايىت لى دەدات،
بەلام دۆستى بەد و خراپ دووچارى زەرەرى دىياو دواپۇژت
دەكات ، چون لەدىيادا خراپى چاندو و مەر خراپە ئەچنىتەو
، جاكەوابى دوو جۇر رەفيق ھەيە، رەفيقى چاك ئەوئەيە
كەبەتەقوايە ، رەفيقى خراپىش ئەوئەيە كە بەرەللايە ، جا
فەرموودەكەش دەفەرموئى ئىنسان لەسەر دىنى
رەفيقەكەيەتى، واتە ئەگەر هاوپپىكەت كە دىندارو چاكەكار بوو
ئەوا كاريگەرى لەسەر تۇ دەيىت و تۆش چاك دەبى، وئەگەر
هاوپپى لاروخوارت گرت ئەو تۆش وەك ئەو لاروخوار و مال
وئىران ئەبى وبەخۇشت نازانى چۆن سەرگەردان ئەبى ، ئەو
مىنالانى كە تىكەلى سەيرانگاكان و رەش بەئەك و مەي
خۇرەوان دەبن سەرەنجام چى لى دەردەچى ، وەك مارو
دووپىشك و ئەبىتە نەگبەتى بۇ مال و كەس و كارى و پاشان بۇ
گەلەكەي ئەبىتە قايرۇس و مىكرۇب ئەبىتە ئايدز بۇ كوپو
كچەكانمان ، تەنانەت لەقوتابخانەو زانكۆكانىشدا كە مەلئەندى
پەرورەدە و فىركردنە، ئىستا دووچارى كىشەو گىرفتى زۆر
بوون بەتايىبەتى لەگەل مامۇستاكانىدا چونكە فىركردنەكە
پەرورەدە لەگەلدا نىيە و تەنھا بۇ بىروانامەيە بەبى پەرورەدەو



کارپی کردن، جانگهر موسولمانان فریای کچ و کوپه کانیان
 نه که ون نهوا مناله کانیان دهنرین و به ناراسته یه کی خراپدا
 دهرین به هوی دهوروبه ری خراپه وه ، به هوی راگه یاندنی
 چه واشه وه ، به هوی دورخستنه وه ی شهریه ت له ژیانی
 پوژانه مانه وه . پیاویک هاته لای پیغه مبه ر و پرسیری قیامه تی
 لی کرد و ئه ویش وتی چیت بو ئاماده کردوه کابراش وتی
 وه للاهی تاعه تی زیادم نییه و کرده وه ی چاکم که مه به لام خواو
 پیغه مبه رم خوشده وی پیغه مبه ریش فهرمووی ((الرء مع من
 احب)) واته ئینسان له گهل نه وکه سه ی حسابی بو ده کری که
 خوشی ده وی، له گیرانه وه یه کی تردا هاتوه ((حشر مع من
 احببت)) واته کی ت خوش بو ی له گهل نه و حشرده کری، جا
 خوشه ویستی خاسان و خواناسان ده سته وه ، چاکترین
 ده سته وه ، چاکترین سه رمایه یه که خه لکی هه ولی بو ناده ن
 به داخه وه ، گهر چاکه شت نییه پیاوی چاکت خوش بو ی
 چاکه یه ، گهر خوت مهر نه بو ی پیز له پیاوی مهر بگره ، نه گهر
 خوت نوور نه بو ی پیز له نوور و نوورانییه کان بگره و پیز له خوا
 په رستان بگره نه وه هه مووی شهرم و حه یایه و پوژیک فریامان
 ده که وی ت و به ره و لای خوا ئه مان گیریتسه وه ، جا
 خوشه ویستانم زور گرنگه مروقی چاکتان خوش بو وی نه وه
 بوخوی به شیکه له دین و که (ولاء) ی پی ده لئین جا
 خوشویستنی شته چاکه کان به ره و چاکه ت ده بات و ئه نجامی



چاکیشی لیدەکە ویتەو، چونکە کەتۆ کەسیکی باشت
خۆشویست بەگۆیشی ئەکە (إن المحب لمن يحب مطيع)
خۆشەویست بەقسەى خۆشەویستەکەى دەکات، بەپێچەوانەى
ئەویش هۆگرى وتیکە لاوى خراپکاران فیری خراپەت ئەکەن،
زۆر خەلکی چاک و پاک لەگەڵ ھاوڕێی خراپ دانیشتوو پێیان
وتوو کۆرە دەپێکێ هەلەو بخۆرەو پارەکەت لەسەر من یان
لەبەر دلی من ئەم جگەرەیه بکێشەو یان شاھیدیم بۆ بدە ئەو
ورە و دە هیچ نییە خۆ بەگۆلی بە ھار نایە تا سەرئەنجام
ئەکە ویتە نار خراپە و تاوانەو، ئاگرێکی گەرە لە دەنکە
شقارتە یەکەو دادەگیرسێ و ولاتیک دەسوتینێ جا کە واتە
ئەگەر پیاوی خراپت خۆش ویست بەقسەى ئەکەى و پاشان
بە ئاگرى ئەو ئەسوتینی و لەدوا پۆژدا لەگەڵ ئەو حەشر دەکرینی
، لەبەر ئەوەیە کە پێغەمبەر (ﷺ) ھانمان دەدات بە ھاوڕێیەتى
کردنى ئیمان داران کە فرمویەتى: (لا تصاحب إلا مؤمنا ولا
یاکل طعامک الا تقى...) واتە ھەمیشە پەفاقەتى ئینسانی
موسولمان و خاوەن باوەڕ بکە، وەبا پیاو چاک و لەخوا ترس
نانت بخوات، چونکە بێگومان دۆستایەتى کردنى خواو ناسان
لەخوات نزیک دەکاتەو و لەخراپە و خراپەکارى دورت
دەخاتەو:

بەفیقى چاکان وەک عەتر فرۆشێ دلت خوش ئەکا و زیاد ئەکا هوشی
بەفیقى زانا تۆش ئەکا زانا زانا ئەوەیە بۆ ولات تیکۆشی



خوای گه وره پینمویتنمان بکات بو هاوپییه تی و دوستایه تی
چاکه کاران .

وهله دوا پوژیشدا له خزمهت پیغه مبه ران و زانایان و پیوا چاکان
و شه میدان حه شرمان بکات - وَحَسَنَ اَوْلَنكَ رَفِيقًا .

گوئبرئیریک له باخ و بیستان

دیارییه بو هاوپی و دۆستان

-ئو که سه ی هاوپییه تی که سانی نزم بکات نزم ده بیته وه .

-هاوپییه تی نه فامه کان ، ماندوو بوونه .

-ته نیایی له هاوپی خراب چاکتره .

گا له گه لّ گا بی ، پهنگی ناگرئ ، به لام خووی ده گری

(پیشینان) .

شارهزا خوشه هاوپی سه فهربی دووژمنت دانا نه ک دوستت

که ربی .

-یه کیك له پیوا چاکان ده لی : دلّ که سه رچاوه ی ژیا نه پینچ شته

بوی شیفا و دهرمانه :

(قورئان خویندن به تیگه یشتنه وه ، ورگی خالی ، شهو نویژ،

پارانه وه و لالانه وه ی به یانیا ، دانیشتن له کوپی پیوا چاکان)

-پرسیار کرا له زانایه ک ، چ شتیک زور باشه خوا بیداته

بهنده که ی؟



وتى : عەقل ، چونكه بهەوى عەقلەوہ پىگەى دىن و دنيا دەزانى .

وتيان : ئەى ئەگەر عەقلى نەبوو ؟ وتى : مال و سامان ، چونكه دەولمەندى عەيب پۆشه .

وتيان : ئەى ئەگەر مالیشى نەبوو ؟ وتى : خزم و دۆستى چاك ، چونكه دۆستى چاك ناھىلئىت تووشى زيان بىئى ، وتى : ئەگەر خزم و دۆستیشى نەبوو ؟ وتى مردنكى كتوپر !

پيىنج تویشوى پىويست.....بۆگەنجانى خوا ويست

- كۆپەكەى لوقمانى دانا پرسىارى لەباوكى كرد ، ئەى باوكە چ شتى زۆر چاكە بۆ مروؤ ؟

- باوك : دىن

- كۆپ : ئەى دوو شتى زۆر چاك و پىويست ؟

- باوك : دىن و مال.

- كۆپ : ئەى سى شتى زۆر چاك ؟

- باوك : دىن ، مال و سامان ، شەرم.

كۆپ : ئەى ئەگەر چوار شت بى ؟

باوك : دىن و مال و حەيا و پەروشتى جوان !

كۆپ : پيىنج سيفەتى چاك و پىويست چين ؟

باوك : دىن ، مال ، حەيا ، پەروشتى جوان ، بەخشندەيى (سەخاوەت)

كۆپ : ئەى ئەگەر بوو بەشەش سيفەت كامانەن ؟



باوك : ئەى كوپى خوشەويستم ، ھەر كەسى ئەو پيىنج سيفەتەى
تىدا بى ، بەسىيەتى و شەشەمى ناوى ، خاوەنى ئەو پيىنج شتە
چاكە (دين و مال و حەيا و پەروشت و سەخاوەت) پياوى چاكە ،
ئافرەتى چاكە گەنجى تەقوادارە ، ئەوانە دۆستى خودان و لەسەر
رېگەى ھىدايەت .

رەنگدانەوہى بېكارى ئەسەرگە نجان

بەتالە...سەرەنجامەكەى.. تالە

دەست بەتالى.. كات بەتالى..ھىلانەى وەسواسە..ياخى بوونە ،
چىنى يەكان(بەتالە) يان بەمالى شىت داناوہ ، د.ئەمىرال (برايد)
لەكتىبەكەيدا كەناوى (وہچىدا)يە دەلى: پۇژانى بەتالى تاريكە
وہك ، شەو بەتالە ئاگرى ئاشوبوو پىروپاگەندە خوشتردەكات
بىروباوہرى خراب دىنيئەئاراوہ ، بۆيە ماناى ژيان لەدەست دەدات
ونرخى كات وزەمان بەفپۆ ئەپوات ، چاكەواتە بەچەقوى كار مى
بېكارى سەربېرە ، خۇژيان تەنھا برىتى نىە لەماددەوبەس وەك
ھەندى لەگۇڧاروپىكخراوہكان بانگەشەى بۆدەكەن ، دەى باكاتى
بېكارى وەك ھەلىك بقۆزىنەوہوتيايدا لايەنى پۇحى و دەروونى
خۇمان تىرىكەين و بەكارى چاكەوہ سەرقالى بكەين وەك
خويندەنەوہ وسەردان وپەيوەندى خزمایەتى و ھاوكارى يەكترى و
بەجىھىننى بوارى بەندايەتى و كۆمەلايەتى ، وەك لەفەرموودەى
پىشەواكەمان دا كەئەمەى كورتە و اتاكەيەتى

وفەر موویەتی: (دوونیعمەت ھەن زۆریک لەخەلکی لییان بیئاگان
ئەوانیش نیعمەتی تەندروستی و بیکاری)یە، چون ئەگەرتۆنە فست
سەرقال ئەکە ی بەشتیکی چاکەو ئەو تۆ سەرقال دەکات
بە خراپەو، بێگومان بەتالە خەمیکە و ھەژاری و ھەندی گەرفتی
بەداوایەو ئومیدی چارەسەر کرانی ھەیە، بەلام خەمی گەورە
ئەو یەکە مەروۇ بەو ھۆیەو خۆی بدۆپینی، کەواتە بەخۆدا
چونەو ھو خۆپینگەیانەدن چاکترین دەسکەوتە لەکاتی بیکاریدا،
بەپێی ناماری و ھزارەتی کاروکاروباری کۆمەلایەتی عێراق زیاتر
لە ملیۆن و نیویک بیکارناویان تۆمارکراو بێگومان ئەو ھەندە
تریش ھەن کە تۆمارنەکراون، و بەپێی ئامارەکانی و ھزارەتی
پلاندانان بیکاری لەزیادبووندایە چونکە گەرفتی کشتوکال زیاد
دەکا و گوندەکان چۆلدەبن و بەو ھەش بیکاری پەرە دەسینی و پەشکی
شیریش لەبیکاران تویرێ گەنجانە، کاتی گەنج بیکار دەبێت
ناچار دەبێت بۆدەر بازبوون بێرکاتەو ھە بیروخەیاڵی خراپ،
کەسەرەنجام گەنجان بەھۆی بێزاری و نا ئومیدیان دلسۆزیان
بۆنیشتمان کەم دەبێت و ئەم دۆخە کار دەکاتە سەردەر وونی گەنج
و دەیکا تە مەروۇکی پەشبین و نا ئومید پاشان دوو چاری خەمۆکی و
لادانی کۆمەلایەتی و ئەخلاقی دەبێت وەک دەبیین زۆریک
لەو گەنجانە ی ئالوودە بوون بەخواردنەو کحولیەکان دوا جار
بۆدایینکردنی ئەو ماددانە پەنا دەبەن بەرکاری دزین و مەروۇ کوشتن
بۆپەیدا کردنی بێرک پارە، بەلگەش ئەو یە کە زۆر بەی گەنجانی



ناوگرتوو خانه کان نه وانه ن که به و تا و انا نه گيراو ن نه مه ش کو مه لگه
دو چاری گرفت و قهیرانی گه وره ده کات بویه نه رکی حکومته
هه و لبدات بو دوزینه وهی هه لی کار تا گه نهج بیته که سیکی
به سوود و کار او خاوه ن ناینده یه کی گه ش، چونکه له ده ستدانی
گه نهج له ده ستدانی پاشه پوژه.

دور که وتنه وه له جگهره کیشان

جیگه ی سهر سو پرمانه له لوتکه ی شارستانی هتی و پیشکه وتندا
زور گرنگی ده درئ به به ره مه هینانی جگهره و بلا و کردنه وهی
له پیناوی بازرگانی پیکردنیدا ، له مه ش سه یرتر که به ده می گه نهج
پوشنبیرو ماموستا و پزیشکه کانه وه ده بینرئ ! بیگومان
هه ندیکیان به هوی هاو پئی جگهره کیش فی ربوون هه ندیکیشیان
به هوی چا ولیکهری یان بو خو دهر خستن، هه رزه کاران نه م
دیاردیه به هه ست کردن به پیاو هتی داده نین، واده زانی مافی
خویه تی نه و شتانه موماره سه بکات که پیاوانی تر نه نجامی
ده دن نه وه نده به سه بو خاوه ن عه قله کان که نایه تی قورئان
ده فه رموو ئت (یحل لهم الطیبات و یحرم علیهم الخبائث) الاعراف
١٥٧ خوای گه وره خو اردن و خو اردنه وهی کردو وه به دوو به شه وه
وسئ هه می نییه یان پا که و حه لاله یان پیسه و حه رامه، جاچ عه قلی
جگهره به چاک و پاک ده زانی؟ سه رباری بوئی ناخوش و مه سره فی
نوروزیانی زوری ته ندروستی و ماددی، جگهره کیشان له هه موو

كەس ناشرىنە، بەلام لە گەنج و خويندەوارەكان ناشرىنترە! (حوكمى جگەرە كىشان لەناو زاناياندا پرا جيايى لەسەرە لەنيوان (مەكروە، حەرام) دا بەلام كەسيان بەچاكيان نەزانيوە) بۆ زياتر بەئاگابوون و دۇنيابوون لەحەرامى جگەرە سەيرى كتيبي (التدخين... اضرار و تحريمه فى القرآن) ى دكتور مستهفا زەلمى بکە كە لە (٢٠٠٩) چاپكراوە.

لەزىانەكانى تەلەفزيۇن خۆت بپايرە

مالەكانى ئەمرو بى تەلەفزيۇن نىيە، ئەم ئاميرە ئەگەر بەدەست بەوادارانى راستەقىنەو بە سود بەخشە و بەشىكە لە پيشكەوتن بەلام راديوو تەلەفزيۇنى ئەم سەردەمە قورئان گوتهنى (اشمەما اكبر من نفعهما) زەرەريان زياترە لەقازانچ ، تەماشيا كردنى فيلمەكان وگويگرتن لە زۆربەى گۆرانىيەكان حوكمەكەيان لەكات بە فيرودان تيپەپ دەكات بەرەو حەرام چونكە (كل ما يجرأ الى الحرام حرام) ، بەهۆى درەنگ خەوتنى شەوان بەرامبەر بەتەلەفزيۇن زيان لەعبادەتەمان دەدات و لەمزگەوت دوامان دەخات ، لەپوانگەى خووپەرەوشتەو زيانى زۆرى هەيە بەهۆى تەماشيا كردنى شيۆەى جوانى ئافرەت و پياوچولاندنى ئارەزووەكانيان و پراكىشانيان بۆ بەدەرەوشتى و خراپەكارى، لەپوانگەى كۆمەلایەتییەو خەريكە شیرازەى كۆمەل هەلبوەشىنى بە بلاوکردنەوئى فيلمى خراپ و پووت كردنەوئى ئافرەت و نەمانى شەرم و حەيا و بانگەواز كردن

بۆ لیکچوونی پیاوان و ئافرهتان ...، هەتا شتیکی باش نیشان
ئەدەن لە پائیدا دەیان شتی خراب بۆلۆدەکەنەوه پێویست بوو
پراگەیانندنەکان لەخزمەتی جەماوەردا بن و راستییەکان بۆ
بکەنەوه و خالە ئیجابی و سلبییەکان دیاری بکەن ، بەلام زیاتر بۆ
مەبەستی پرۆپاگەندە و چەواشەکاری بەکاریدەهێنن و لەخزمەتی
دەسەلاتدارەکان دایە و پۆلی راستەقینەیی خۆی لەدەست داوه!
تیغییەکانی ئەمڕۆمان لەشیووی حەبی بی ھۆشکەردان کە بی
ئاگامان دەکەن لەراستیەکانی ژیان، پێویستە خۆمان پیاڕیزین
لەزیاڵەکانی T.v کە: میژشک و چاومان ماندوودەکات، زیاتر تەمەن
بە فەرۆ دەدات و کات بە زایە دانە، بەوه زیان لە دین و دنیا مان
دەدات و تەلەفزیۆن دەبێتە (تەلەفی دین) تەنھا بەئەندازەی
پێویست لێی بچنە پیش بۆ ئاگادار بوون لە هەوایی دنیاو بابەتە
زانستیەکان

یاری تۆپی پێ یان ؟

گومان لەویدا نییە کە وەرزش بە ھەموو جۆرەکانییەوه پێویستە
و سوود بەخشە، بۆ تەندروستی لاشە، بەمەرجی تیکەلی و پووتی
ئافرهتانی تێدا نەبێ، وەلەسنوور دەر نەچێ ، وەرزش و یاری بێت
نەک بێتە بیرو باوەرو دەمارگیری و ئامانجی ژیان !لەیهکیک
لە یاریگاکانی بەریتانیا جەماوەری ھەردوو تیپی یارییەکە
بەشەرھاتن و بەدەیان کەس کوژران و بەسەدان کەسیش بریندار



بوون تا پۇلیس دۆزەكەى كۆنترۇل كرد! ئەمە سەیرنەبیت بەلاتەوہ
چونكە یاری سیاسی پارەو پارەگە یاندنەو بووہ تە ئامانج و
بیروباوہریان و تەنھا ژیانى دنیاىان مەبەستە و بېروایان بەپوژى
دوایى نییە . بەلام ئەوہى جینگەى داخ و سەرسوپمانە كەئەم
دەمارگىرىیە بۆتۆپى پئ لەناو موسولمانانىشدا پەرہى سەندوہ ،
یەككە لەو یاریزانانە بۆى گىرەمەوہ كەبېر یار درا تیپى فلان وفلان
لە یارییەكەى (دۆستانە) دا بەیەك بگەن، وتى سەیرم كرد لەكاتى خو
ئامادە كەردنەكەدا دارو قامچى شەركەردن لەناو سەیارەكەماندا
ئامادە كرابوو وەك پىداوایستییەكەى یارى ، نیتەر لە كۆتایى یارییە
دۆستانەكەدا بو بە لىدان و شەر و ھەرا !! لەمانگى یانزەى (۲۰۰۹)
ھەردووھەلبەرژاردەى مىصرو جەزائىر لەخەرتوم بەیەكگەیشتن
بۆكاسى ئەفرىقا، دواتر بوو بەگرفت و كیشەییەكەى گەورە بۆھەردوو
ولاتى برا! تاگەیشتەئەوہى كەپەيوەندىە دېلۇماسىيەكانیان
پىچراندو ماوہكى زۆر سەرقالى كردن، تا لیبیا كەوتە ناوبىژى!
لەوہش سەیرتر لەنیوان قوتابیانى زانكو پەیمانگاكاندا كە لوتكەى
زانستین باس باسى مەدالیای ئالتونى و كاسى زیوہ، بە شیوہیەك
زیادە پۆیى تىادا كراوہ كە سنوورى خوێ بەزاندوہ، نازانم چۆن
دەبوونە جەمھورى لایەك و ھەرایان بۆ دەكرد ، لەكاتىكدا ئىمەى
كورد دەولەتەمان نەبووہ تاكو لەگەل یاریزانى ولاتىكى تر یارى
بەكەین و خوشتال بېین . یەككە لەو شتە سەرسوپھینەرانەى كەلە
ولاتى خویمان پوویدا وجینگەى پىكەنین و گریانە! ژن ومێردىك ھەر



يەكەيان لايەنگرى تىپىك بوون لەكاتى سەيرکردنى يارىيەكدا،
لەگەل سەرکەوتنى ئەو تىپەى كە پياوھەكە لايەنگرىتەتى وەكو
ئەوان ھاوارى كردو شەقىكى لەژنەكەى ھەلدا وتى گۆل! پاشان
بەو ھۆيەو ژیەكەى تەلاق دراو مائەكەيان تىك چو اجائەمە يارى
تۆپى پىيەيان يان شەپرى ناوخۆيەيان بەفېرۇدانى تەمەنى جوانى
تۆيە! بەداخوھەكەمەندى لەگەنجەكانمان گىرۇدەى دەردى ئەم
يارييە بوون وكاتىكى زۆرلەتەمەنيان بەزايە دەدەن بى ئەوھى
خويان لەناو يارييەكەدا بن، كۆتايى ئەم باسە بەفەرموودەيەكى
پىغەمبەر (ﷺ) دىنن كە تيايدا ئاماژە بەچەند يارييەك دەكات كە
بەسوودن بۆ بەھيژکردن وساغ پاگرتنى لاشەو ئامادەکردنى
بۆكاتى پوبەپو بونەوھى ناخەزانى ئىسلام، ئەمەش دەقى
فەرموودەكەيە بەكوردى: (ھەرشتىك كەپەيوەندى بەيادى خواوھ
نەبىت پوچ وبەتالەو جگە لەچوارشت:

۱- تير ئەندازە ونیشانە داگردن.

۲- راھىنان بۆ ئەسپ سواری .

۳- يارى و دەست بازى لەگەل ھاوسەردا .

۴- فېرکردنى مەلەوانى (تەبەرانى) گىراوييەتەوھ، كەواتە ئەگەر
زيادەپۆيى تىدا نەكرى ئەم يارييانە چاكن

۵- (سوارچاكي ، نیشانە داگرتن ، تۆپ تۆپىن ، زۆرانبازى،

پاگردن ، بازبازىن ، مەلەوانىھتد

رۆیشتن بۆ ھەندەران

چوون بۆ ھەندەران لەو ھەدا نەماوە کە پاساوی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی بۆ بیننەو ، بەلکوو زیاتر چاویلکەرییە و هیچ بیانییەک ناخوازێت ، بۆ ئەوێ لەپەرەفیقەکانی جێ نەمیئێت و خۆی لەوان بەکەمتر نەزانێ ، مۆلک و مائی ئەفرۆشی و پێگەیی قاچاغ و ھات و نەھات ئەگرێتە بەر کە ئەوپەری زەلیلێیە ، جا کەگەیشتە (ئەوروپا یان ئەمریکا) بۆ وەرگرتنی ئیقامە دەیان درۆ ھەلەدەبەستێت ، ئەوێ لیڤرە زۆر دەولەمەندە لەوێ دەبیێتە ئەو مندالە ئەفریقییەیی کە قەل و دالّ چاوەرپێی خواردنی تەرمەکەیی دەکات ! تا گۆلی خۆی دەکات جا کە مافی پەنابەرێتی و مانەوێ وەرگرت ئیتر لە (کاکە) وە دەبیێت بە (مستەر) ، تووک بەبەر سمیلّ و پێشیەو نامیئێ و فوول ئەوروپی! دیارە حساب بۆ زۆرینە دەکری گەرنا ھەندیکیشیان بیانوی شەرعیان ھەیە و دینی خوشیان پاراستو، بەلام دیاردەکە مەترسیدارە ئەو تا پیغەمبەری پێشەوا (ﷺ) بەراوەتی خۆی دەرپرێو لە موسوڵمانەیی کە لەناو موشریک و کافراندا دابنیشی و ژیان بباتە سەر وەک دەفەرموی :

((انا برئ ومن کل مسلم یقیم بین اظھر المشرکین)) (رواه ابو داود والنسائی) ئەمەش لەبەر سێ ھۆ موسوڵمان دروست نییە لەناو کافراندا بژیێت :

ئەو موسولمانە دیندارى بۇ ناکریت وەكو پیویست ، لەبەر
پینگەنەدانى یاسای ئەو ولاتە ، لەوانە یە بلیى لەوئى نازادییە کەس
پینگری لە نوێژ ناکات ، بەلام خو ئیسلام تەنها نوێژ نییە و
پاشانیش ئەوەتا لەشویئىكى وەك فەرەنسا کە دایكى
دیموکراسیەتە بەلام حىجاب قەدەغەکرا چونکە نیشانەى
ئافرەتانى موسولمانە دەى چۆن ئەتوانى بخوینى ئەو کەسە
لەولاتى خویدا دەتوانى دیندارى بکات (مەرچەندە لیڕەش گەرفتى
بۆدروست دەکرى بەلام زۆر باشتەر لە شوینانى تر چونکە ولاتى
ئىسلامە ، جا ئەگەر پڕوانامە یەکیشى ببیت با خزمەتى ولاتى خوێ
پى بکات ئەك ولاتى بیگانه .. موسولمانان پەرشو بلأو نەبنەو
بەولاتانى کافراندا لەبەر ئەوەى نەلەوئى شتیكى ئەوتویان پى
دەکرى بۇ ئیسلام ، ولاتى خوشمان چۆل دەبیت لە گەنج و
لاوەکانمان کە پیاوی دواپۆژى ئەم ولاتەن ، پینشینانیش وتویانە :

گەر لەوئى ئەما بڕۆ بیبینە

لای مروڤى مەرد وەتەن شیرینە

بەرد لە شوینى خوێ سەنگینە

مەدەست ئەوانەن کە لیڕەنینە

حوكمى رۇيشتن بۇ ھەندەران :

كەسەك بۇ خويندن بېروات و ئەو خويندنە لەولاتەكەي خۆي
نەبىت و ولاتەكەشى پىويستى بىت وەك خويندنى پزىشكى ،
دروستە بەمەرجى ئىمانەكەي لە دەست نەدات ئەگەر بۇ مەبەستى
خزمەتكردن و بەرژەوهندى ئىسلام بېروات (كەنەمەيان زۆر كەمە)
دروستە وەك كۆچ كرددنى صەحابەكانى پىغەمبەر (ﷺ) بە فرمانى
بەريزيان بۇ حەبەشە و مەدينە كە ئەوكات بى باوەر بوون ،
(حەبەشە) گاور بوون وەك ئەوروپاي ئەمپۇ ، خەلكى مەدينەش
تىكەلە بوولە بت پەرست و جولهكە

ئەو كەسەي بەمەبەستى ژيان و پارە پىكەوئەنان بېروات (كە
ئەمەيان زۆرينەيە) ، ئەوە دروست نىيە بېروات مەگەر ئەو شوينەي
بۆي دەچىت خەلكى موسولمانى لىبىت و لەگەل ئەوان بژى
بەچاكى ئىسلامەتى و دىندارىيان بۇ بكرىت ئەمەش كەمە (ابن
تيميه) فەرموويەتى : (ئەم كارە نەكەي باشتەرە چونكە خراپەكەي
زىياترە لەچاكەكەي) ، دىندارىيەكە چاكتەرە لەپىشتەرە لە دىنار و
دۆلار .

جگە لەمانەي باسما كردد حالەتى ناچارىشمان ھەيە وەك
چارەسەرى نەخۆشى ، يان بازىرگانىيەك كەبە خۆي نەبى نەكرى و
ھەر شتىكى تر كە ناچارى بىت دروستە . والله اعلم بالصواب

بەسەرھاتی گەنجیک لەرێگە ی ئەوروو پا :

ئەم باسە چەند ناوێشانیک هەندەگرت ئەوانە (دینی خوا
پاریزە پارێزداوی، یان ئەوێ بەچاوی خۆم بینیم) ئەم بابەتە
دروست کراو هەلبەستراو نییە پووداویکی واقیعییە ولەپێبوارێ
ئەو پێگایە ((ئەیبوب عەلی بەگی قامیشی)م وەرگرتوووە کەئەمە
کورتە ی باسەکە یە : سالی (٢٠٠٣) پێیارددا لەبەرخوا براژنەکەم
ومنالەکانی بگەیهنمە براکەم لەبەریتانیا و بگەرێمەو،
قاچاخچیەکە کورپێکی ئێرانی بوو ئێمە پێنج کەس بووین ،
کەگەیشتیئە (بڕۆکسل) پایتەختی بەلجیکا پێش نیومەڕۆ بوو
قاچاخچیەکە وتی دەبێ تانیوارە بچنە ئەو (بارە) لەوێ شتی بخۆن
و کات بەسەر بەرن و پارەکەشم بۆ داو ، چونکە بێنە دەرەو
پۆلیس دەتانگرێ چونکە لێرە سەر پەش دیار و نامۆن، شەو
دیمەو بەریتان دەکەم بۆ فەرەنسا وپاشان بۆ بەریتانیا، بەلام کاک
ئەیبوب ئەلی زۆر هەولیان دا لەگەڵ من کەبچمە نادیکە من لەبەر
خوا پازی نەبووم بچمە ناو بارەکە، دەلیلەکەمان وتی ئەو چەند
سائە کارمەو وەجبەم لێرە داناو و هەرکەس لەبازار بووێ
(پاقلە)واتە پۆلیس گرتووێتەو وەکەسیشم نەبردۆتەمالی خوومان،
بەلی چوار کەسەکە چوونە مەیخانەکە تاکو سەلامەت بن منیش
لەو سەر شەقامە دەگەرەم، بەلام کاری خواو عەقڵی عەبدان لیک
دوو، کارەکە پێچەوانە دەرچوو دواي ماوێهەک پۆلیس خۆیان

کرد به ناوباره کهدا و ئەوانیان گرت و بردنیا، ئیوارە قاچاخچیە که هاتەو و بینی تەنھا من ماوم و ئەوان گیراون ازۆر سەری سوپما که تاکو ئیستا نەفەرئ لەو شوینە نەگیراوە ئەمە یەکمە جارە !چۆن ئەوان دُنیا بوون کە هەر کەسئ ئاوا لەبازار بوبئ گیراوە ، ئیتر وتی تۆ لەگەل بیروباوەرە کەت پاستت کردووە بۆیە خوا تۆی پاراستووە، وەرن دەتان بەمەو مالهو چونکە منیش متمانەم پیتانە بردنیەو مالهو و بە جوانترین شیوێ خزمەتی کردین و بەرپی کردین چوار کەسە کەش سنوورداسکرانەو، کە گەیشتمە بەریتانیا زۆر هەولیاندا کە نەگەریمەو بەلام گەریمەو خواش سەفەرە کە ی بۆ پرەخساندم، چونکە ئامادە نەبووم لەولاتی کافراندە بمینمەو و سەفەرە کەشم ناچاری بو کوکردنەوێ خیزانیکی لیک دابراو بوو . ئەوێ پاست بی من لەبەر خوا بۆ پاراستنی حەیاو حورمەت مندالەکانم بۆ برد ، لەبەر خوا نەچوومە ناو بارە کەو ، لەبەر خواش گەریمەو خوای گەرەش فریام کەوت و خۆم و دینە کەمی پاراست .

لەو سەفەرەدا فەسادێ و خراپی زۆرم بینی کە پاراستنی دین و ئەخلاق تیییدا ئەستەمە ، ئەوان هاوڕیی سەگ و پشیلەن ، وەک ئازەل بە ئاشکرا سواری یەک دەبوون کە هیچ بەهایەکیان بۆ حەیا و حورمەت نەهیشتۆتەو ، بەداخەو کە لیژەش پڕو پاگەندەیان بۆ دەکرئ و بە جوان پیشانی ئیمە ی دەدەن تەنھا لەبەر خاتری دینار و دۆلارە کە ! ئینسان گەر دین و حەیاو ئەخلاقێ نەما با گەلاشی

زور بئ له ئاژهل که متره ، چونکه ئاژهلان ته کلکیفیان له سهر نییه ،
بیگومان نه وه مشتئ بوو له نمونه ی خهرواری .

وتراوه هه رکهس بۆ خوا بئ خواش بۆ نه وه ، (ابن عباس) خویان
لی پازی بئ ئه لی پۆژی له دوا ی پیغه مبه ر (ﷺ) بووم فهرموی: من
چهند وشه یه کت فێرده کهم بیانپاریزه (احفظ الله يحفظك)
رواه الترمذي واته: سنووره کانی خوا بیاریزه و دوربکه وه
له قه ده غه کراوه کان خوی گه وه ده تپاریژی، تو پووت له خوی
خوت بئ خوا پوی په حمه تی له تویه ، وه به پیچه وانه وه نه وه تا
له سه ر ژمی ریه کی نه ته وه یه کگرتو وه کاند هاتو وه که ریک خراوی
ته ندروستی جیهانی بلایوی کردو ته وه ژماره ی نه وانه ی که خویان
ده کوژن له ته مه نی (۱۱-۱۹) ۴۴٪، وه سالیی ۱۱۰ ملیار دۆلار
سه رف ده کات بۆ نه هیشتنی ماده سه رکه ره کان به لام هه ر
ماندو بوون و مه سه ره فه که ی بۆ ده مینیتته وه ، نیسه به تی نه و
منالانه ی که له باوکی خویان نه بوون گه یشتو ته ۷۰٪ نه گه ر کچی
له ته مه نی ۱۵ سالی دا کچی نی مابئ به لایانه وه سه یره و ده یبه نه لای
پزیشکی ده روونی چونکه گومانی نه خووشی نه فسی لی ده که ن
..... ده خیل به ری نه و لا فاوه بگرن چونکه دو جار مرده .

پروفسەى خويندن... ھەلۋىستە و سەرنج

بەشى يەكەم: ھەلسەفەى خويندن...

لەبەر ئەوھى كە پروفسەى خويندن پرسىكى گەنجانەيەو خويندن
بۇ گەنجان وەك چاۋە بۇ ژيان، بۆيە بەپىۋىستەم زانى
ھەلۋىستەيەكى لەسەر بىكەم ديارە لەكەس شاراۋە نىيە كەئاستى
زانست وپەرۋەردە لەدەبەزىن دايە لەچاۋ رابردو، ھەر چەندە
بۇقەرەبۇ كردنەوھى كاتى دەواميان پىش خستوھ مەنھەج گۇپاۋە
بەوھش سەريان لە قوتابى تىكداۋە، بەدىكۆز سىستەمى جىھانى و
گىرنگ وجوانە، بەلام شارى گەورە ناۋى ويرانە، ھەلسەفەى
خويندن ئەبى ھەلسەفەيەكى ئىمانى بىت، نەك فول ماددى
وئەلمانى، بەداخەۋە كە سىستەمى پەرۋەردەيى پىشكەوتو
لەبى دىنىدا دەبىننەوھى وانەى دىنيان تەۋاۋ پەراۋىز خستوھ!
كەدەبوو بەپىچەوانە بوايە، بۆيە دەبى لەھەۋلى بەردەوام دابىن
بۇگىرنگى وگىرەنەوھى خۇشەويستى زانست وزانىارى بۇئاۋەست
ۋەنەستى پۇلەكانمان بەگيانىكى ئىمانى، نەك خويندن تەنھا بۇ
بىروانامەو بىروانامەش بۇماددەو ژيان وخۇھەلكىشان، ئەۋ كاتە ئەۋ
پىزىشكەى لىدەردەچى كەلە عىادەكەى بەپىۋىيەكى خۇشەۋە دەيان
پىرسىارت لىدەكات وگىرنگىت پىدەدات، بەلام لە خەستەخانە زۇر
بەپەلەيەو ۋەلامىشت ناداتەۋە! ئەۋ ئەندازيارەى ئى دەردەچىت



که پاش ماوهیه کی کهم سه قفی بینا که ی درزی بردوه و ته قیوه! یان
 نهو فرمانده سه ربارییه ی لی دهرده چیت که ته پوشک
 بهیه که وه ده سوتینیت، چه کی هیشتووی و فسقوپی و نه تو می
 و کیمیا یی به کار دینی! اله و لاش بيشکه ی مافی مروّ پاده ژینیی! یان
 نهو ما مؤستایه ی لی دهرده چیت که دهیه ویت له گهل به ریوه به ره که ی
 ریگ بکه وی له سه ره وه ی که مه فته ی دوو دهوام بکات یان دهوام
 نه کات و موچه که یان به نیوه یی بی! یان خیانه ت به قوتا به
 که که ی ده کات! یان فرمانبه ریگی لی دهرده چیت که جگه
 له موچه که ی خو ی به رتیلش و هره گری و هک ده بینی سه پرهای
 پیشکه و تنی ژیان له بواری ماددی و ته کنه لوژیا وه هیئانی پروانامه
 له ملاولا وه، به لام له به حری خیانه ت و گنده لی دا ته واو سه رمان
 لیشتیوا وه ژیان بوته ژان! به کورتی مروّ نه گهر له گهل خواپاست
 نه بیت قه ت له گهل خه لکی خواپاست نابیت و به ردهوام بیر له
 به رژه و هندی خو ی ده کاته وه له سه ر حیسابی خه لکانی تر هر
 چه نده خاوه ن پروانامه ی به رزینیت، چونکه مه به ست
 له خویندنه که ی ته نها مادده و ژیان بووه! بویه ده بیتنه نه و که سه ی
 که ده لیت: می خوم بوخوم ئی توش ده خوم! وهک ده بینی
 سه رکرده و وه زیرو کار به ده سته کان کاتی مردن خیانه ت
 و گنده لیه کانیا ن دهرده که ویت، نالیم که لا بران یان خانه نشین کران
 چونکه نه وه شمولیان ناکات! به لام له ئیسلامدا فیروونی زانست

وزانیاری واجبە بۆنیرو می بۆ بەرچاوپونی ژیان بۆپیشکەوتن وداھینان لەسەرپینگای پاستی ژیان ابۆزگار بونی خەلک وپازی بونی خوا(طلب العلم فريضة على كل مسلم) ئیسلاام بەئوممەتی(اقرا) ناسراوەکە یەکەم فەرمانی خوا یە.

بەشی دووھم: بۆسەرکەوتنی پرۆسە ی خویندن دەبی پەچاری ئەوسى خالە بکەین کەبنەمای سەرکەوتنن بۆخویندکار:

یەکەم: سەرپەرشتیاری قوتابی کەدايک وباوکە دەبی لەقۇناغی سەرەتاییدا چاودیژی بکات لە خویندنی ولە هاوپینگانی سەردانی قوتابخانەکە ی بکات...، بەتایبەت دایک کە یەکەم قوتابخانە ی پیگەیانندنە ئەگەر لەخواترس بیئت زۆر کاریگەرە، پیشەوا(ئەحمەد) پەحمەتی خوا ی لیبیت دایکی پەرورەدە ی کردبو بەیانیان هەلی دەستاند بۆ نوێژو نەیدەمیششت بخەویتەو ومانی دەدا بۆسەعی کردنوبوبەو ئیمامە بەپێژەکە یەک ملیۆن فەرمودە ی شیرینی حەزەرتی لەبەر بوو! پاشان نمونە ی باوکی دلسۆز حەزەرتی ئیبراھیمە (عليه السلام) کاتی خوا مژدە ی ئیمامەتی پیغەمبەراییەتی پێدا بۆ نەوەکانیشی داوا کرد(..ومن ذريتي...) وەکە لەدروستکردنی بەیت بونەو وە بۆخۆی وبۆکۆرەکە ییشی پارایەو وەداوا ی لەخوا کرد کە بەدوور بن لەشیرک وبت پەرست(..واجنبني وبنی ان نعبدا الا صنم..)



دووه: خودی خوینکاره که، که ده بی ته نه په یوه نندی به خویندنه وه ه بیته، نه ک یاری و پابواردن و موبایل و ۷.۱ و، بۆ نمونه (ابن الجوزی) تا نیواره له سهر لیواری دیجله سهعی ده کرد به نان و ناءو، کولیره که ی نه ونده رهق ببوو که نه یخستایه ته نیوئاوه که نه ده خور!! (امام مالک) ماموستای مه دینه بوو (۴۰۰ . ۵۰۰) قوتابی له خزمه تیا بوون جاریک له کاتی دهرسا و تیان فیلیک هاتوو به مه دینه هه موو یان چوون بۆ سهیری فیل که نه یان دیبوو ته نه قوتابییه کی نه فریقی نه بی امام فهرمووی بۆ نه چوی بۆ سهیری فیل؟ وتی قوربان من بۆ خویندن هاتووم. له سه رده می پژیما له دواناوه نندی بوم و تیان وهره ببه به به عسی وتم: من بۆ خویندن هاتووم و نامه وی سه رقالی شتی تربیم، به لام دوا ی شوړش زۆربه ی نه وانه ی به عسی و فایلدار بون هه رنه وانه بوون به شت و چونه پی شه وه نی مه یش هه روه ک جاران! به داخه وه نیستا له بهر پی شپرکی خۆشگوزهرانی و حیزبایه تی ماده، قوتابی ناخوینن له بیرمه له سه ره تای هه شتاگانی سه ده ی پابردوو له حه وشه گه وره که ی مزگه وتی گوله کیانی چوارقوپنه پاره ویکی سهعی کردنم دیاری کردبوو نه ونده به سه ریا گه پابووم بۆ سهعی به هاران شوینه که ی من وهک خه تیکی دیاری کراو گرو گیای لی شین نه ده بوو، هاوکات به هه ژاری ونه داری توانیمان کولنج بپرین به لام نهک هه رنه که وتم نی کمالیش نه بووم، هه ندی له قوتابییه

دهوله مهنده كان ماموستای تایبه تیشیان بۆده گرن به لام که متر
سهرکه وتوون له چاوقوتاییه هزاره کان، نه مهش به هوی سهرقالیان
به خوشگوزهرانیه وه.

سییه م: ماموستا، کاری سهرکی ماموستا فیرکردنه تیگه یاندنه
پیگه یاندنه. کاری پیغه مبه رانه نه ک حیزباییه تی وجیاوازی کردن
له نیوان قوتاییان وپیزی له چک له سهرنه گری ویا ن قانه له نایین
بدات وکوپو کچ تیگه ل بکات که نیستا بۆته کیشهی سهرکی
ئه وروپا له بهر زۆریونی منالی ناشه رعی ولای خوشمان
به پیشکه وتنی ده زانن! په ند له هه له ی ولاتان وهرنا گرن
وئاره زووه کانی خویان ده سه پیئن له جیاتی دلسۆزبوون بۆنه وهی
داها توو پیزگرتن له نایینی نه ته وه که یان! ماموستا ده بیئت به کرد وه
ماموستا بیئت وپیشه نگه ره وشته جوانه کان بیئت، نه ک به قسه ی
زۆربه دیکۆر، وه ک امام شافیه ی (په حمه تی خوی لی بیئت)
فه رمویه تی: ان الفقیه هوالفقیه بفعله... لیس الفقیه بنطقه ومقاله.

سىستەمى پەرورەدەي ئىسلامى يان پۇژئاوايى؟!

ھەركەسىڭ ئەركى گەرەي چاكسازى بگىرتە ئەستۇ دەبى
گىرنگى بدات بەكاروبارى پەرورەدە... ھەولبدات بۇگۆپىنى ئىجابى
لەڭيانى كۆمەلگادا بۇ دامەزاندنى كۆمەلگەيەكى پىر لەخۇشى
وكامەرانى وگونجاو، پەرورەدەش ماناوناوەرۇكى گەرەي ھەيەو
بوارو لايەنەكانى فراوانن، ەك پەرورەدەي تاك پەرورەدەي خىزان،
پەرورەدەي كۆمەلگەوپەرورەدەي مۇقايەتى..

ستراتىجى پەرورەدەي ئىسلامى بۇگۆپىنى مۇقەكانە
بەئارپاستەيەكى پاست ودرست وپۇفېشئال، ەك نەوونەي
ھاوەلەن لەپىش ئىسلام و دواي ئىسلام عومەرى پىش ئىسلام
وپىششەوا عومەر دواي ئىسلام چەند جىياوازبون! پەرورەدەي
ئىسلامى لەناومندالذانەو گىرنگى بەمۇقە دەدات تا لەدايك دەبىت
وسوننەتى ھۆزەبانەي منال وبانگ دان بەگويىداوپەرورەدەي
خىزانى وپاشان قوتابخانەو پىگەيشتن ودامەزاندن وپىرى ومردن
وداپۇژى...، بۇسەرچەم قۇناغەكانى ژيان و مردنى بەرنامەي
بۇدانناو و ژيانى بۇپىك خستوو، بەلام لەبىرى پۇژئاوايىدا نرخی
ژيانى مۇقە سىنوردارە بۇيە دەبىنى لەلوتكەي زانستدا
بىزاردەبىت وخۇي ئەكوژى! دەلى بەرەم نەماوە! چون بەلاي
ئەوانەو پىرى ومردن دواقۇناغى ژيانە، بەلام لاي ئىمە مردن
قۇناغىكى ترى ژيانى مۇقە، بۇيە لەتېروانىنى فەلسەفەي ماددى
ستاتەر و ھاویرەكانىدا بۇژيان دەلىن ئىمەنازانن لە كۆيەو



هاتووین بۆکوئ ده چين؟! بۆيه سه ره نجام دوو چاري بئزاري
 وسه رليشيوان ده بن، به لام له ئيسلامدا ئه م پرسه يه کلاي بۆته وه
 هه رله هاتنه دنيا ييه وه تادوا هه واري له به هه شت يان له دۆزه خ،
 سيسته مي په ره رده ي ئيسلامي هاوسه نگی وميان په وي پاگرتووه
 بۆ دنيا و قيامه ت (... رينا اتينا في الدنيا حسنه وفي الاخره حسنه
 ...)، پاشان په ره رده ي ئيسلامي گرنگي سه ره کی داوه به زانست و
 زانباري که وشه ي (عيلم) و هاوشيوه کاني (٧٧٦) جار له قورئاندا
 هاتوو خواسويئدی به قه له م خواردوو و به که م فره مانی په يامي
 ئيسلامي (اقرا) بخوينه يه نه ک نوئرو پوژوو...، ئيسلام کلئيسانیه
 تادرايه تي زانست بکات و گاليلوله ناو ببات به لکوبه پيچه وانه وه،
 بۆيه به پيلانئیکی پلان بۆ دارپئژراوی نيوده وله تي سالی (١٩٠٧)
 له کۆبونه وه يه کی قه شه کاني ميسر پاشان له فه له ستين سالی
 (٩٣٥) (زوه يمير) وتی: گرنگ ئه وه يه بتوانين موسلمانان
 له په ره رده ي ئاييني دوور بخه ينه وه و هه ر به ناو موسلمان بن
 هه ر چه ند نه بنه مه سيحيش! ئيتر له و پۆژه وه له کاردان بۆ
 پراويژکردن و نه هيشتنی په ره رده ي ئيسلامي به هوئ ده يانی
 وه ک: ساتع عومه ري و مسس بير له عيراق و گلول پاشا له نوردن
 و کرۆمه ر له ميصرو ئه له نبي له سوريا، تا کو توانيان هه موو
 په ره رده ي ئيسلامي بکه نه کتئيبئیکی بچوکی (٢٠) لاپه ره يی که بۆ
 تاقیکردنه وه ش داخل نا کړی! به لام دواي ئاشکرا بونی زيانه کاني
 په ره رده ي لائیکی به تي که لاوی کوپان و کچان له داموده زگا و
 قوتا بخانه کان که بۆيان بو به کيشه يه کی گه وره له پۆژئاو و

ئەوروپا، ۋەك ئوسەرى بەناوبانگى ئىنگلىزى(دىكۆك) دەلى:
تىكەلى ژن وپيامنالى بىياوك و گەندەلى ئىدارى وفەسادى
ئەخلاقى زۆرى لىكەوتەۋە، بۆيە خەلكى ئىستا بەرەوئىسلام
دەگەرپىنەۋە وياساكانىشىيان ھەرى ئىسلامە بەلام بەناوئىكى ترى
خۇيان، ۋەك لە محمد عبده دەگىرنەۋە كەوتوۋىيەتى: لەئەوروپا
ئىسلام بىنى بى موسولمان بەلام لەپۇژەلەت موسلمان دەبىنم
بەبى ئىسلام ازانايان پىشېبىنى ئەوايان كردودە كەلەسەدەى (۲۱) دا
ئىسلام لەئەوروپاۋە بۇمان دەگەرپىتەۋە، چونكە ئەوان لەدېدىكى
مەرىفى يەۋە بۇ سىستەمى پەرۋەردەى ئىسلامى دەپوانن، بۆيە
كەسىكى ۋەك (مايكل ۋلف) لەپۇژنامەى (مىدىامۇناتۇرىس) لە
۲۰۰۱/۶/۱۱ بابەتتىكى نوسىۋەبەناۋىشنى (islam the next
amrkan relegon) واتە: ئىسلام ئاينى داھاتوى ئەمىركايە،
ۋەپۇژنامەى (times sandey) ى بەرىتانى لە ۲۲/۴/
۲۰۰۴ نووسىۋىيەتى كە زىاتر لە (۱۴) ھەزارسپى پىستى بەرىتانى
موسلمان بوون بەھۋى بىزارى وئاۋمىدىان لەبەھى پۇژئاۋايىيەكان
كە لە ناۋ ئەواندا كەسايەتى ناۋدارى(جۇناسان بىرت) ى تىدايە كە
كوپى(لۆردبىرتى) بەپىۋبەرى پىشۋى (B.B.C)، سەيرو سەمەرىيە
كە تازە دەيانەۋى بەرى خۇربەبىژنگ بگرن ولېرەولەۋى دىنەكەمان
بەكۇنەپەرسىت وداكە وتوتۇمەتباردەكەن! جگە لەدەيانى ۋەك
زاناسى مەجەپى (جرمانۇس) كەھەشت زماڭ دەزانى و (۱۵۰)
كتىبى نووسىۋە لەلوتكەى زانستەۋە موسلمان دەبى، ئەم
دىنەخاۋەنەكەى خوايە بۆيە ھەرگىز لەبن نايە گەرنا



ده بوونه مابایه، سیسته می په روه رده ی ولاتی ئیمه له خزمهت گه نچ
ولاوه کاندایه نییه چونکه دامه زانندن له داموده زگا کاندایه سهرینه مای
ته زکیه ی حیزبی بووه له جیاتی پسیپوړی و دلسوژی و ها ولاتی
بوون که نه وه ش پریگربووه. له خسته گه پری توانا کانیان له شوینی
شیاو ی خو یان، جیگه ی سهر سوړمانه که له کوردستان په ند
له هه له ی ولاتی ئایدز وهرناگرن وتازه به تازه سیسته می سویدی
ده سه پینن به سه رگه لیگی موسلماندا که پیچه وانه ی بیرو باوه پری
کوردانه له تیکه لاوی کوپان وکچان وپه رایز کردنی دینه که وته نانه ت
زه مینه و زه مانیشیان بو نه په خساند ووه وچند قوتا بخانه یه کی
نمونه بیان قوت کرد و ته وه بو راگه یانندن و دنیا یه ک قوتا بخانه ی
بینازوبی خزمه تمان هیه و کی شه ی بینا وکه می ماموستای
پسیپوړو گوړینی مه نه جیش سه ری له قوتا بی ماموستاش تیکداوه!
له پاپرسیه کی پادیو ی نه وادا سالی (۲۰۰۸) نه نجامی
دابووله هریمی کوردستان سه بارهت به هه لبراردنی سیسته می
ئیسلامی یسان عه لمانی؟ سه ره پرای
نه وه مووچه واشه کاریه (۰/۰۸۳) ده نگیان بو سیسته می ئیسلامی
دابوو، ماوه ته وه بلین: تاچه ند کوپان وکچانی موسلمان
په روه رده کراون وئاماده نه بن که به تیکه لاوی بچنه پوله کانه وه، یان
که ناچار بوون تا چه ند ره وشت وکه سیتی خو یان ده پارینن؟

ئازادی یانی چی ؟

له بهر نهوهی زۆر له گهنبه كانمان به ناوی ئازادییهوه لاپرئ بوون و فریو دراون ! چه مکی ئازادییان شیواندوه و نه مپو ده بیننی بوته بهرهللایی و بئ بهند و باری و گوئ نه دان به هیچ شیرازه و سنووریککی خودایی و ئینسانی، وهك ئایین و پهوشت و عورف و عادات ، نه مهش فهلسهفه ی (الوجودیه) یه و به زۆر به سهر وشه ی ئازادییان دا بریوه ،

چون بهرهللایی ئاژه لایه تییه ، بۆیه به پیویستم زانی پیناسهیهکی کورتی ئازادی بکه م .

پیناسه ی ئازادی لای پوژئاواییهکان: (هر کهسیک ههرچی ههز دهکات بیکات به مهرجی زیان به کهسانی تر نه گهیهنئ) واته پیز له بهرانبه ره که ی بگریئت و مافی پیشیل نهکات، نه مه ئه لئین به لام وانا کهن و نه وهتا خو یان سه پاندوه به سهر جیهاندا نهوه ی له گه ل بیروبوچونی نهوان نه بیئت تیورسته یان دواکه و تووه .

پیناسه ی ئازادی له ئیسلامدا : (واته ههرچی ههز دهکات بیکات به مهرجی زیان به خو ی و کهسانی تر نه گهیهنئ) واته: خو ی بیاریزی له دوو جو ره زیان :

زیان له کهسانی تر نه دات وهك کوشتن و لیدان و مال داگیر کردن و بوختان و دروو سهرجه م خراپه کان.

- زیان لەنەفسی خوشی نەدات کەئەویش دوو جۆرە : زیانی
دنیاوی : وەك خۆكۆشتن و خۆسوك كردن و مالى خۆ بەفەرژدان
...، زیانی قیامەتی : وەك بى فەرمانى خواو پیغەمبەر ،
ئەنجامدانى تاوان و خراپەكە دەبنە ئەگەرى سزای دواپۆژ . (١،٢)
کتاب الاخلاق ص ٢٠٠ احمد امين

ئازادى مافى پەواى ھەموو کەسێکە، بەمەرجێک لەشەرە
دەرنەچێ ، وەك لە پێناسەكەدا ھاتووە پێز لەخۆی و کەسانی
تەریش بگرت و مافى بەرانبەر پێشێل نەكات.

ئەوانەى بەدرويان بەنەزانی ئیسلام تۆمەتبار دەكەن كەگوايە
ئازادى تێدا نايەو بەزەبرى شىرو تىر بەسەر خەلكیدا سەپىندراو
زۆر بە ھەلەدا چوون، چونكە خوا بەپراشكاوى فەرموویەتى: ﴿لَا
اِكْرَاهَ فِى الدِّينِ...﴾ واتە :لەوەرگرتنى ئایىندا ھىچ زۆرە ملیى
تێدا نايە نابێت بەزۆر بێت .

ئىسلام دەيەوئ ھەموو كەس بەئازادى بژيەت ، ھەروەك چۆن
بەئازادى لەدايك بوو، نەيەلئ ھىچ كەس ئازادى ئى زەوت بكات و
بيجەوسىنئیتەو، وەك خواى گەورە فەرمويتەتى: ﴿لَا تَظْلَمُونَ وَلَا
تَظْلَمُونَ﴾ واتە : نەزولم بكەن وەنەزولميش قبول بكەن . بەلام
ئازادى سنوردار، چونكە ئازادى پەھا لە بەرژەوەندى مەوقەكاندا
نەو زیانبەخشەو پشيووى و بەرەلایى لێدەكەوئیتەو، وەك چۆن
سەيارەيەك بەناوى ئازادىو ە مل بنئ وپا بەند نەبئ بەياساكانى
ھاتوچۆو سەرنشینهكانى تیانەچن، بەلام ئازادى سنوردار وەك



نهو شه مهنده فیره وایه که له سه رسکه و خه تی خوئی دهرات
وسنوره که ی خوئی ناشکینی و سه لامهت ده بیئت.

عومهری کوپری خه تتاب (خ) به ده سه لاتاریکی فهرموو که
سته می له هاو لاتییه کی هه ژار کردبوو : (نهوه له که یه که وه
خه لکتان کردوو به کوپله ! که به نازادی له دایک بوون ؟ ادیاره
به شه کانی نازادی زوړن به لام ده توانین هه موویان کورت بکهینه وه
له چوار به شی سه ره کیدا که نه مانه ن:

۱- نازادی له کوپلایه تی. ۲- نازادی گه لان. ۳- نازادی
شارستانی. ۴- نازادی پامیاری، که بوار نه بوو پونیان بکه مه وه.
نه مه به کورتی بهر کوپلیک بوو له پونکردنه وهی چه مکی نازادی،
که به داخه وه نیستا بوته دروشمی داگیر که ران و زله یزه کان بو
فریودان و لادانی گه نجه کان و ده ست به سه راگرتنی گه لان، گه رنا
نازادی پاسته قینه ته نها له نیسلامدا بیبینه، میژوی پابردوومان
زیږینه.

شاعیریش جوانی وتوو که ده لی:

هه می شه په ژارم له بو کور دانه
ده بی گه ی شادیم به نازادی نه م نیشتمانه
نازادی و سه ربه خوئی پریاری خودای په حمانه
یه کسان و هکوشانه، فهرموده ی پیغه مبه رمانه
سیره تی ته ها و قازی و مسته فاو محمودی قاره مانه
جیهادو خه بات بو گه لی کوردو نه م نیشتمانه

ژیانی راستەقینە کامەیه ؟

ژیانی کمان ههیه به مانای خواردن و خەوتن و پەربواردن کەلە (عیش و مەعیشە)، یە کە سەر جەم گیانلە بەرەن دەگرێتەو بە مەرۆ و ئاژەلانی شەو، بگرە ئاژەلانی چێژی زیاتریشی لێ دەکەن، ئەو جۆرەیان بۆ مەرۆ قەکان وەک مردووایە چونکە بۆ ئامانج و هیوایە، بەلام ژیانی راستەقینە بە مانای (حیاة طیبة) کە دەزانی بۆچی دروستکراوە و بۆچی دەژی؟ ئەو کە سەبەداری ئامانجدارە، کەواتە مانای (سەلامەتی، حورمەت، سەر بەرزی و هەنگاونان بەرەو ئامانجی دیاریکراو) ئەمەش مەبەست و ئامانجەکانی شەریعەتی ئیسلامە بۆ پاراستنی پێنج شتە گرنگەکانی ژیان، کە زەوی بەم پێنجە ناوەدانە (ئەقل و دین و مال و وەچە و مەرۆ و لاشە و مەرۆ) بەنەمانی هەر کام لە مانە، ژیان ژانە سەر ئێشانه :

۱- بۆ پاراستنی (عەقل) هەموو سەرخۆشکەرێکی حەرام کردووە و سزای دارلێدانی بۆ داناوە .

۲- بۆ پاراستنی (دین) جیهادی داناوە .

۳- بۆ پاراستنی (مال و سامان) هەموو مامەلەیەکی نادروستی وەک (غەش و خیانت و درۆ و دەست بەسەرگرتنی) حەرام کردووە .

۴- بۆ پاراستنی (وەچە و مەرۆ) زینا و داوین پیسی حەرام کردووە (حەدد و پەجمی) بۆ داناوە .



۵- بۇ پاراستنى (گيانى مروۋە) كوشتنى ناهەقى حەرام كىردۈۋە
و (قەصاص) تۆلەى بۇ دانائە .

مروۋى موسولمان ژيانى دنيا بەجىگەى تاقى كىردنەۋە دەزانى و
كىلگەى دوا پۇژە و چاكەى تىدا دەچىنى ، بەلام ئەۋەى لاي
موسولمان شتىكى ھەلە و نا پەسەندە ئەۋەىيە كە ژيانى دنيا
بگىرتە ئاۋات و ئامانچ ، ۋەبەسەر دواپۇژدا ھەلبىژىردى ئەۋەش
خەسلەتى كافرانە ، ۋەك خۋاى گەۋرە فەرموۋىيەتى : (وويل للكارين
من عذاب شديد الذين يستحبون الحياة الدنيا على الآخرة ..)
ابراهيم (۲، ۳)

ۋاتە : ھاۋار بۇ كافران لە عەزابى توند ، ئەۋانەى كەژيانى دنيا
بەسەر دواپۇژدا ھەلدەبژىرن ، بەداخەۋە ئىستا بەختەۋەرى كەم
بوۋە بەھۋى سەرقال بوۋنى زۇرىنەى خەلك بە پىشپىكىنى دنيا
دارى باس باسى (مۇدىل و مۇبايل و خانو سەيارە و)

ژيان بۆتە كۆكردنەۋە و بايى بوۋن و خۇ سەپاندن ، بى
ئاگابوۋن لە ژيانى دواپۇژ !

بىگومان خۋاى دانا و زانا ئەم دىنەى بۇ بەرژەۋەندى مروۋەكان
ناردۈۋە ، تا ژيانى دنيا و دواپۇژيان بەختەۋەرىن ، لەبەرئەۋە
دەرمانى ھەموو دەردەكانمان گەپرانەۋەىيە بۇ دىنى خوا ۋەلام
دانەۋەى بانگەۋازى خوا و پىغەمبەر(ﷺ) (يا ايها الذين
آمنوا استجبوا لله وللرسول اذا دعاكم لما يحييكم) الانفال



واتە: ئەي ئەو كەسانەي ئيماننتان ھيئاو، وەلامى خوا و
پيغەمبەرى خوا بدەنەو، كاتى پيغەمبەر (ﷺ) بانگتان دەكات بۇ
ئەو شتانەي كەژياننتان بۇ دروست دەكات، (حياە) ژيانى فەكر و
عەقل و ژيان بۆدل و سۆزتان، ژيان بۇ خيزان و منالەتان، ژيان بۇ
كەل و ميللەتان، بەرەو ژيانى ھەتاھەتايى و دواپۆژ: (وان الدار
الأخره لى الحيوان لو كانوا يعلمون).

گەنجانى خۆشەويست و بەتوانا وەرن لە ئىسلام تيبگەن و
پيىگەن، بە ريبازى ئىسلام خزمەت بەژيانى خۆتان وگەلەكەتان
بەكەن، بەرەو سەرفرازى و بەختەوەرى، بەرەو ژيانى سەروەرى
بەرەو لاي خوا ريبگە بگرى، تاوەكو لەو گەنجە خۆشەويستانە بن
كە پيغەمبەر (ﷺ) لەبارەيانەو فەرموويەتى: (ما من شئ احب الى
الله من الشاب القائب).

په ریه کی نوی

زورچار گه نچ بریار ددهات به هه لدانه وهی لاپه ریه کی تازه
له ژیانیدا و بگه پټه وه به رهو چاکه کاری ، به لām نه مه ده به سټټه وه
به شتیکی نادیار ! ده لئ که وه زعم باش بوو یان که ژنم هیئا یان
که خویندڼم ته واکړد ته وبه ده کم که نه وه خه یالیکې خراپه
چونکه مردن له ناکاو دټت، به پریزه کم سهر فرازی خوت مه به سته وه
به شتیکی هات و نه هات و نادیار، حازر به قهرز مه ده تا زوتر
ته وبه بکه یت چاوی به رابردو ودا بگپرییه وه و پاشان دواپوژنیکې
پرشنگذار بو خوت مسوگر بکه ی چاکتره، هه مووشمان تاوانمان
هه یه، به لām وهک پیغه مېهر (ﷺ) فهرموویه تی: (کل بنی آدم خطاء
وخیر الخطائین التوابون) واته: هه موو ئاده میزاد هه له و تاوان
ده کم، به لām چاکترین تاوانبار نه وانه که ته وبه ده کم. زورن
نه وانه ی که خوا پینموینی کردوون و له خراپه کانی رابردوویان
په شیمان بونه وه پاشان دانیان به وه ودا ناوه که له زهت و خوشی
ته نها له ژیانی ئیمانی دایه و ژیانی رابردوویان گومان و دودلی
بووه فهرموون ئیوه وه ندی له و نمونانه: یاریزان (عبدالله عه بدر به)
به هوئی چهند قوتابییه کی موسلمان گه پایه وه له ژیانی دور له
خوایی و بی ناگایی، ئیستا هه ست نه کم زور به خته وهرم
(عه بدولله سهریج) نه کتهریکې ناسراوی میسری بووه ، دوی
ته وبه کردنی ئیستا بانگدهری مزگه وته له قاهره ، نه لئ: سویند

به خوا ئیستا ههست به ئارامی دل و به خته وهری ده کم،
ئیستاده زانم که ژيانه رابردوم گومرایی و خراپه کاری
بووه، موسیقا ژهن (فهد سعید) دواي گه رانه وهی ده ئی: به خته وهری و
پیزی دنیا و قیامت ته نها له ئیمانداري دایه هه رگیزنه مده زانی به و
شیوه یه، چونکه من ژيانی خراپه کاریم گوزهراندوو تاقی
کردنه وه چاکترین به لگه یه، پیشینانیش وتویانه (سه د حکیم
به قهده درده دارینک نازانی) بانگه وازی گه نه کانه ده کات و ده ئی: نه ی
کو مه لی گه نجان به خته وهری له گه شت و گوزاردا نییه، له خواردن
و خواردنه وهدا نییه، له خودهر خستن و بایی بوندا نییه، به لکو ته نها
له گوێرپایه لی شهر عدا یه. شاعیریش جوانی وتوو:

نه مرؤ دنیا یه سه ی قیامت چاوئ بگیزه به رابردوی خوت
توشوی سه فهرت بزانه چونه شتیکی وا بی سوودی بیی بۆت

شبابنا الی این — عادل بن محمد

وهرده ی ئیمانی زۆربه ی هه ره زۆری گیرو گرفت و کیشه کانمان
له سۆنگه ی گوناح و هه له و لادانی خۆمانه وه سه ره هه لده دن،
تاوان و خراپه مال و یرانی دنیا و دوا پۆژه، له دنیا دا نه وه موو
قهیرانه سیاسی و ئابووری و کو مه لایه تییه ده بیینی و ده بیستی
که له نه نجامی لاری و خوار ییه وه یه، له دوا پۆژیشدا سزای توندی
دۆزه خی له دوا یه.

چاره سه ری سه رجه م گرفت و کیشه کانمان گه رانه وه یه بۆ
قورشان و سوننه ت به و شیوه یه ی که پیشینانی ئیمه تی
گه یشتوون نه ک دینیکی پوا له تی و چاویلگه ری گه رانه وه بۆ

په روه رده يه كي ئيمانى نه وجهه وانان و منداله كانمان بو پښگه يانندنې
نه ويه كي نوئ ، بو ئه و مه به سته پيويسته به ناگابن
له مه ترسييه كاني تاوان و هوپه كاني لاوازي ئيمان : زيان و
شوينه واره كاني تاوان و خراپه :

بئ بهش بوون له زانست و زانيارى ، چونكه عيلم نووره ده چيټه
ناو دلئ به نده به لام گوناح كردن ئه م نووره ده كوژينيټه وه ، وهك
ده بينى ئه مړو عيلم پرزى نه ماوه و دلئان به لاي خواردن و
رېاواردنه وه وه بهس ، به و هوپه وه دوو چاري دهردي بئ ناگايي و
نه زانين بوون ، واش ده زانن كه ده زانن ..!

نه مانى بهر هكته و كه م بووني پزق ، هر چه نده جاري وايه پاره
زوره به لام جيگه ناگرئ و فرياي ناكه وئ

مروقي خراپه كار له ناخي دا ههست به دلپړاو كئ و دلپړه قئ و
ناموئى دهكات و تام و چيژ له خوشييه كاني ناكات .

گونا ه گونا هيكي تر به دواي خويدا دينئ وهك و تراوه (خراپه
خراپه ي له دوايه) تا له نه نجامدا سه رگهرداني دهكات .

وا له به نده دهكات كه به ره و تاوان بچيټ و پشت له ته وه كردنى
بكات و عهزيمه تي ناهيئلئ .

ئه و كه سه ي دهكه ويټه ناو تاوان و خراپه كارييه وه دواتر تاوان
به لايه وه ناسايي ده بيت تا پيئ به هيلاك ده چئ .

ئەنجامدانی ھەر تاوانی نوکتەییەکی پەشە لەسەر دڵ ، تاکوو
تەواو دلی پەش دەبێت و بەندە دەباتە پیزی غافل و بێ ئاگایانەو

گوناھ و خراپەکاری وا لەبەندە دەکات کە خوای گەرەمی لەبەر
بچیتەو ، خواش ئەو فەرماوش دەکات وەك دەفەرموێت ((ولا
تکونوا کالذین نسوا الله فانسابم انفسهم ...))

تاوان و خراپە ھۆکاری تووڕەبوونی خوایە و ترس و خەفەت
دەبێ ، بەکورتی تاوان دەردی دلانە وەك لەبەرەمبەردا تەقوا
و چاکەکاری خۆراکی دلانە .

ھۆیەکانی لاوازی ئیمان

شەرم نەکردن لەخوا ھۆکاری ئەنجامدانی تاوان و خراپەییە کە
سەرچاوەکەی لاوازی ئیمانە بۆ ئەوێ سەرکەوتووین لە
پێگەیانندی نەوێیەکی نوێ ی پەرورەدەکراوی ئیمانی ، پێویستە
ھۆیەکانی لاوازی ئیمان بزاین و خۆمانی ئی بپاریزین ، کە ئەمانە
ھەندیکیان :

دوور گەوتنەو لە تێگەلی ئیمانداران ، بێگومان ئینسان
دەکوێتە ژێر کاریگەری ئەو دەستە و تاقەمی کە لەگەڵیاندا دەژی
، تێگەلی خراپەکاران و بێ برەوایان دڵ پەق دەکات و ئیمان سست
و لاواز دەکات و سەر ئەنجام دەچیتە سەر دینی ئەوان ، وەك لە
کاریگەری ھاوڕێیەتیدا ئاماژەمان پێکرد
بیرنەکردنەو لە پۆژی دواویی :



که ده بیته هوئی نه وهی خه م سار دبیته له تویشوی دواپوژو
دورکه وتنه وهی له چاکه، ورده ورده بهرو خراپه جاری و لاوازی
بیروباوهری ده بات ، بیگومان ئیمان به تاوان و خراپه لاواز ده بیته
به چاکه کاری به هیژده بیته . خوشه ویستی دونیا: که سه رچاوهی
هه موو خراپه یه که، هه رچه نده دنیا خوشه و شیرینه به لام
موسولمان تویشوو کو ده کاته وه بو مردنی که ژیا نی له دوایه، نه ک
دلخوش بی به ژیا نی که مردنی له دوایه، وه کو سیبهری داروایه
دنیا ویسه کانن ته نها هه و لیا ن بو دنیا یه، کی شه ی نه مروی ئیمه
دنیا ویستی به بو حه زمان له پیچه وانه بایه!! به دنیا سه رقال بوون
له دینداری دوورمان ده خاته وه ئیمانمان کزو لاواز ده کات . له بهر
نه وه دنیا به که م گرتن (الزهد) چاره سه ره نه ک واز هینان له دنیا ،
(له دنیا چیت به کو له وه بی له ناخیره تدا نه وه ت بو ده کیشن)

ژیا ن له ده ورو به ریکی نه فامیدا :

بیگومان ده ورو بهر کاریگهری زوری هه یه له ئا راسته کردنی
مروژ به ره و چاکه یا ن خراپه ، گهر له ناو جه ویکی گوژانی و
هه لپه رکی و فاحیشه و خراپه کاری دا بژی به ره و خراپه ت ده بات و
باوه رت لاواز ده کات وه به پیچه وانه وه ، سه رنج بده نه وانه ی
که دوا ی چهند سالی که له ده ره وه دینه وه به شی زوریان ره سه نایه تی
خویان له ده ست داوه و له شی وه و نه ریت و جل و بهرگدا بونه ته
نه ورو پوی اجا ژیا ن له ناو کو مه لگه ی نه فامیدا به ره و نه فامیت
ده بات و ئیمان ه که ت له ده ست ده دات .



له گهل نامهردا مه چوره كايه ره فیقی ناكهس به لای له دوايه
یاری به ناگر، یا ره فیقی مار سهرنه نجامه كهی ههر واوه یلایه
نه بونی چا و ساغ و ماموستای شهرعی . بو تیگه یشتن
وپیگه یشتن پیویسته ماموستا وریگه پیشانده ریكت ببی، چون
ئه گهر به بی زانیاری وشاره زایی بكهویه پئی، ئه وه ریگه ون ئه كهیت
و ناگه یته مه نزل و مه بهست، شهیتانه كانیش گیروده ی كهنده لان و
مه لدیرت ده كن .

كوئایی دینم بهم چهند دیڤه له پارانه وهی مه لا ئه حمهد قامیشی
باپیره ی دووه می (نوسه ره) كه له سالی (۱۸۵۴) زاینی واته بهر
له (۱۵۰) سال به خه تی خوی له كوئایی یه كئ له نوسینه كانیدا له
گوندی (گولهك) نوسیویه تی وتیایدا له خوا ئه پارێته وه له تاوان و
كه موكوپییه كانی ببووریت، بهنده یش هه ره و شیوه له خوا
ئه پارێته وه ئه مهش وینه ی له بهرگیراوه ی هونراوه كهیه كه دوا
خه تی سه لاوات دانه له سهر پیغه مبه ر

وَاسْأَلُ الْعَفْوَ عَنِ التَّقْصِيرِ وَ خَيْرَ مَا يُؤْمَلُ فِي الْمَصِيرِ
وَغَفَرَ مَا كَانَ مِنَ الذُّنُوبِ وَ سَرَّ مَا شَانَ مِنَ الْعُيُوبِ
وَ أَفْضَلَ الصَّلَاةِ وَالتَّسْلِيمِ عَلَى النَّبِيِّ الْمُصْطَفَى الْكَرِيمِ
مُحَمَّدٍ خَيْرِ الْأَنَامِ الْعَاقِبِ وَآلِهِ الْفَرْدَوْى الْمُنَاقِبِ

نووسه رله چه ند دیر یگدا

- نه وهی مه لاگرده و مه لامحمدی قامیشیه و له سانی (۱۹۶۶) له چوارقورنه هاتوته دنیا.

- په یمانگای ئیسلامی له سلیمانی وکولیزئی شهریهی به غدای خویندوو تا ۸۹

- سالانی (۱۹۹۰-۱۹۹۸) له م مزگه وتانه مه لا بوه (جافان، گولهك، دواوه) له بیتوین.

- سالانی (۱۹۹۸-۲۰۰۲) ماموستای په یمانگای ئیسلامی زانسته شهرعیه کان بووه له مه له بجه ی شه هیدله گه ل نه وه شداییش نویژی مزگه وتی (دارالصفاء، پاشا) بووه

- سالی (۲۰۰۲) گه پراوه ته وه شاری سلیمانی وله مزگه وتی (شه فیق بهگ) جیگیر بووه.

- نه ندای سه ندیکای پوژنامه نووسانی کوردستانه لقی سلیمانییه.

ناوه پۆک

لا پەرە	بابەت
۷	گرنگی پۆلی گەنج
۹	نەخشە و پیلانی نەیاران
۱۱	و شیری گەنجان
۱۴	چاوتیکەری دەردیکە کوشندە پە
۱۷	گەنجانە نەمۆ و دۆتێ
۲۰	پیاوانی بە شێوە ئن!
۲۵	هەلبژاردنی هاورێ
۲۷	نە دەبمان لە گەڵ هاورێتێندان
۲۹	کاریگەری هاورێتێت
۳۳	گولبۆتێک لە باخ و بێستان
۳۵	پەنگدانە وە ی بیکاری
۳۷	جگەرە کێشان
۳۸	زیانەکانی تیغی
۳۹	یاری تۆپی پێ یان
۴۲	پۆیشتن بۆ هەندەران
۴۵	بە سەرھاتی گەنجێک لە پێگە ی نە وەرپا:
۴۸	پێرسە ی خوێندن...
۵۳	سیستە ی پەرە وەر دە
۵۷	ئازادی یانی چی؟
۶۱	ژێانی پاستە قینە
۶۱	پەرە یەکی نوێ
۷۰	ناوه پۆک

کتیب باشتترین هاوریته



مادام لاوان روئی سهره کی دمیین
 له گۆرانکارییه رامیاری و
 کۆمه لایه تییه کاندای جهوی کۆمه لکه
 به دهستیانه و دیه به ره هه مه نزلکی،
 بهرن به خته وهری بیته یان به دبه ختی،
 که واته دمییت بایه ختی زیاد به
 نه و جه و اتان و لاوه کانه مان به دین که نو میندی
 نه ته و که مانی، به رنامه ی دروستیان
 بو دارین، ریکه نه دین بی شامانج
 له ژانیاندا بسورینه وه، یان خه لکیکی
 دهر و نه خوش به پیر و بو چوونی
 لار و خوار به ره و له دیر یان بیات.

بلا و کره و کتیبه نه ی

ساجی ناره کۆنی

بو شه و شتن و چا پکره و بلا و کره نه وه

خیراتی - کوردستان - هه وریه
 ۰۶۶ ۲۲۳۳۸۶۸

بهره کوئی گه نجانمان